

פרשת בלק

(א) אמונה אומן, תרי ב דאינון חד. חד גן. וחד נהר. דא נפיק מעדן. ודא איתשקי מניה. הא הכא כל רזא סתימא דמהימנותא.
(ב) ואוליפנא, האי מאן דאיתער בליליא, בשעתא דקב"ה עאל ג בגנתא, לאשתעשעא בצדיקיא, בעי למימר פסוקא דא, ברעותא דלבא, ולכוונא ד רעותא ביה. ה א ה' אלקי אתה ארוממך אודה שמך כי עשית פלא עצות מרחוק אמונה אומן. ובתר כן יאמר, ב אודך על כי נוראות נפלאתי נפלאים מעשיך ונפשי יודעת מאד. לבתר, ונהר יוצא מעדן וגו'. והיינו שבחא דחסידי קדמאי, כד ז מתערו בפלגות ליליא. ולבתר מסדרי שבחייהו, ולעאן באורייתא. ג ששועא דקב"ה מאי ה היא. אלא, כל צדיקיא ס קיימין בדיוקנייהו,

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(א) (ישעיה כה) נח שה צו קצב בלק קנו. (ב) (תהלים א בדפו"י כתבו לדף קצ"ג. ב ג"א ואינון (קראקא). ג ג"א ל"ג בגנתא (קראקא). ד ג"א דעתיה (חינציה מונקאטש) ג"א רעותא ולבא (קראקא). ה ג"א הפס ק ה' אלקי אחר ונהר יוצא מעדן (דפוסים ראשונים). ו ג"א כי (חינציה). ז ג"א מתערי (דפוסים ראשונים). ח ג"א הוא (דפוסים ראשונים). ט ג"א דקיימין בדיוקנייהו מתלבשין (דפוסים ראשונים).

מאמר

הסולם

שעשועי הקב"ה עם הצדיקים בג"ע

(א) אמונה אומן תרי וכי: כתוב עצות מרחוק אמונה אומן. אמונה אומן. הם שנים שהם אחד. אחד הוא גן, דהיינו אמונה, שהיא מלכות. ואחד הוא נהר, דהיינו אומן, שהוא יסוד. זה, היסוד, יוצא מעדן, שהוא חכמה, זה, המלכות, מושקה ממנו. הרי כאן כל הסוד הסתום של האמונה.
(ב) ואוליפנא האי מאן וכי: ולמדנו מי שמקיץ משנתו בלילה, בשעה שהקב"ה נכנס לגן, שהוא המלכות, להשתעשע עם (דפו"י דף ג"ג סיב)

(ג) ששועא דקב"ה מאי וכי: מה הוא השעשוע של הקב"ה עם הצדיקים בגן עדן. ומשיב

ומתלבשין בגנתא דעדן, בכל יומא ויומא, ואתסחן בטלא, דומין קב"ה כ לאחיא מיתייא. ז ועאלין כלהו לגבי משיח, ושאלין מה דשאלין, והא איתערו וזביריא. (ד) לבתר מתכנשין, ומשתדלין כלהו ט בדעתא עילאה, בכלהו מתיבתי דתמן. ועלייהו כמה ממנן. ומתחדשין תמן כמה חידושין באורייתא. לבתר נפקי כלהו, וחמאן, כד אתי אליהו לגבי אבהן. איהו נפק, ואינהו עאלין וקיימין קמי אבהן, וחדו בהו, בכמה בנין קדישין די בסחרנייהו, וחדאן כלהו. (ה) כד עייל קב"ה בפלגו ליליא, כלהו ז קיימין מתתקנין כדקא יאות, וכל אשתדלותא דאשתדלו כל ההוא יומא בחידושי אורייתא. וקב"ה תיאובתיה ט באינון צדיקיא, דחדישו בה מלין. ט ואשתעשע פ בהו, ואשתעשע באלין מלין. וכן בכל צדיקא ז וצדיקא.

(ו) לבתר, כלהו מתתקנין דכר ונוקבא. וקב"ה בתר דארח ואשתעשע בהו, פ ובכל אלן ר רזין דחכמתא דילהון, אתגלי עלייהו, ואינון חמאן בההוא נועם ה'. כדן כלהו חדאן בחדווה סגיא, עד דמתפשטי זיוא ונהורא ט דילהון. ומההוא משיכו דזיוא ונהורא דחדווה דילהון, עבדין פירין ואיבין לעלמא דא, וההוא איבא עאל תחות גדפוי דשכינתא, עד זימנא דאצטריך. (ז) וכך משתעשע בכל צדיק וצדיק, ח ואמר, זכאה מלכא דבנין אלן

חלופי גרסאות

* נ"א ואסתחן (דפוסים ראשונים). כ נ"א לאחאה (דפוסים ראשונים). ל נ"א עאלין (דפוסים ראשונים). מ נ"א ברעותא עלאה דכלהו (קראקא). נ נ"א וקיימין ול"ג כד עייל קב"ה בפלגו ליליא כלהו (קראקא). ס נ"א בההוא (קראקא חניצא). ע נ"א ול"ג ואשתעשע בהו (קראקא). פ נ"א בה (חניצא). צ נ"א ול"ג וצדיקא (קראקא). ק נ"א בכל (דפוסים ראשונים). ר נ"א מלין (מונקאטש במרובעים). ש נ"א ול"ג דילהון (קראקא). ת נ"א ואמרין (מונקאטש במרובעים).

שעשועי הקב"ה עם הנדיקים בג"ע

הסולם

מאמר

וכל העסק שעסקו כל אותו היום בחידושי תורה, מתוקן לפניהם. ותשוקתו של הקב"ה היא בצדיקים האלו שחדשו דברים בתורה, ומשתעשע בהם, ומשתעשע בדברי התורה האלו. וכן בכל צדיק וצדיק. (ו) לבתר כלהו מתתקנין וכו': אח"כ כולם מתתקנים דכר ונוקבא. והקב"ה, אחר שהריח והשתעשע בהם, ובכל אלו סודות החכמה שלהם, היא מתגלה עליהם, והם רואים באותו נועם ה'. אז כולם שמחים בשמחה גדולה, עד שמתפשט הזיו והאור שלהם, ומאותה התפשטות הזיו והאור של השמחה שלהם עושים פירות ואיבים לעולם, שה"ס נשמות, ואותם הפירות נכנסים תחת כנפי השכינה. עד הזמן שצריך. (ז) וכך משתעשע בכל וכו': וכך משתעשע

ומשיב. אלא כל הצדיקים עומדים בצורתם ומתלבשים בגן עדן בלבוש, בכל יום ויום, ומתרחצים בטל, שהכין הקב"ה להחיות המתים. וכולם נכנסים אל המשיח, ושואלים מה ששואלים. וכבר העירו בזה החברים. (ד) לבתר מתכנשין ומשתדלין וכו': אח"כ מתאספים, וכולם עוסקים בדעת עליונה בכל הישיבות אשר שם. ועליהם כמה ממונים. ומתחדשים שם כמה חידושי תורה. אח"כ יוצאים כולם ורואים כשאליהו בא אל האבות. הוא אליהו, יוצא. והם נכנסים ועומדים לפני האבות, והאבות שמחים בהם, בכמה בנין קדושים שמסביב להם. וכולם שמחים. *

(ה) כד עייל קב"ה וכו': כשכא הקב"ה בחצות לילה, כולם עומדים מתוקנים כראוי. (דפוס דף נ"ג ט"ב)

אתבררו לחולקיה ועדביה. וקלא איתער, מאמצעות גינתא דרקייע, וקורא בקל תקיף ואמר, ^א זכור ה' לבני אדום את יום ירושלים האומרים ערו ערו עד היסוד בה. כדין ^א ערטילו וקרקורא דיליה. וכל צדיקייא דתמן אתערו בבכיה. ^ח וקלא איתער מאמצעות גנתא דרקייעא, דאשתמע בתלת מאה ותשעין רקייעין. בגין דלית חדוה ושעשועא לקב"ה, אלא בשעתא ^ב דקאים בהדי צדיקייא דתמן. ^ג ובג"ד אומי ואמר, ^ד אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני תדבק וגו', אם לא אעלה את ירושלים על ראש שמחתי. ^ז בכל אתר דאית חדוה לקב"ה, קלא דא נפיק וקארי.

^ט כדין נפיק מתמן, וסליק ובטש ברקייעין, ושאיג שאוגין, עד דכל חילי שמיא כלהו ^ה בערבוביא. כדין נשבא רוחא, ובטש ^{*} בטרפין דהווא אילנא רברבא, וכל ענפין דיליה בטשין דא בדא. וקלא איתער מגו נופא דאילנא ^ו וקרי, ^ה זכר לעולם בריתו דבר צוה לאלף דור אשר כרת את אברהם ושבועתו ליצחק. כיון דקלא דא אתער, שמע אברהם סבא ואיתער, כדין איהו רעווא דמלכא, ואתנחם בהדיה.

^י בההיא שעתא, איתער רוחא חדא מסטרא דדרום, וכל רעו וחדוותא ואסוותא איתער בעלמא. וכדין ^ז סליק צפרא, ורעווא אשתכח, ונייחא איהו

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ב ג"א דקיימא (דפוסים ראשונים). ג ג"א ובגין דאמי (דפוסים ראשונים). ד ג"א דכל (דפוסים ראשונים). ח ג"א בערטורא (ווינציא מונקאטש בסוגריים). ו ג"א ה ג"א בערטורא (ווינציא מונקאטש בסוגריים). ז ג"א וקרא (דפוסים ראשונים). ז ג"א ליג סליק (קראקא).

ג (שם קלו) ויקהל כ פקודי שפ. ד (שם) פנחס יז. ח (שם קה) בהשמות ח"ג ד' שג. ד"י ת"ז תס"ט ד קג

למנצח על שושנים

הסולם

מאמר

ירושלים על ראש שמחתי. בכל מקום שיש שמוה להקב"ה, קול זה יוצא וקורא.

^ט כדין נפיק מתמן וכו': אז הוא יוצא משם, ועולה ומכה ברקיעים ושואג שאגות עד שכל צבאות השמים הם כולם בערבוב. אז נושב רוח ומכה בעלים של האילן הגדול ההוא, וכל ענפיו מכים זה בזה, וקול מתעורר מתוך גוף האילן, וקורא, זכר לעולם בריתו דבר צוה לאלף דור אשר כרת את אברהם ושבועתו ליצחק. כיון שקול זה מתעורר, שומע אברהם סבא ומתעורר, אז הוא רצון המלך, ומתנחם עמו.

^י בההיא שעתא איתער וכו': בשעה ההיא התעורר רוח אחד מצד דרום, וכל רצון ושמחה ורפואה מתעורר בעולם. ואז רצון

כשתעשע בכל צדיק וצדיק, ואמר, אשרי המלך שבנים אלו נתבררו לחלקו ולגורלו. וקול מתעורר מאמצע הגן שברקייע, וקורא בקול חזק ואומר, זכור ה' לבני אדום את יום ירושלים האומרים ערו ערו עד היסוד בה. אז היא הבהלה והצעקה שלו. וכל הצדיקים אשר שם מתעוררים בבכיה. ערטילו פירושו בהלה, מלשון סוסי ערטליינא (אסתר ח' י').

^ח וקלא אתער מאמצעות וכו': והקול מתעורר מאמצע הרקייע, שנשמע בש"צ רקייעים, כי אין חדוה ושעשוע לפני הקב"ה, אלא בשעה שעומד עם הצדיקים אשר שם, ומשום זה נשבע ואמר, אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני תדבק וגו' אם לא אעלה את ^(דפו"י דף נ"ג ט"ב י' ט"ג)

לכל אסירי מלכא דאינון בבי מרעייהו. זכאה עמא, דיכלין למנדע מרזון טמירין, סתימין דמלכא קדישא.

מאמר אוצר הנשמות

(יא) אמר רבי אבא, יומא חדא הוינא ׀ אזלי במדברא, אנא ורבי יהודה דמן עכו בהדי, ואעילנא במערתא חדא, ואשכחנא תמן ספרא חדא עתיקא מיומין קדמאין. אפתחנא ׀ ליה, ואשכחנא דהוה כתיב בריש מלוי, ׀ הראשונות הנה באו וחדשות אני מגיד. ואוקים קרא בנשמתהון דצדיקיא, מן יומא דסליק ברעותא דמחשבה למברי עלמא.

(יב) דעד לא אתברי עלמא, כל רוחין דצדיקיא הוו גניזין במחשבה קמיה, כל חד וחד בדיוקניה. כיון דצייר עלמא, אתגליין כלהו, וקיימי בדיוקנייהו קמיה, תמן ברומי ׀ רקיעין. לבתר יהיב לון באוצר חד, בגנתא דעדן לעילא. וההוא אוצר לא מלייא לעלמין, ותדיר קרי, הראשונות הנה באו וחדשות אני מגיד. מאי אני מגיד. אלא ׀ כלהו בשמהון ולית תאובתא וכיסופא לההוא אוצר, אלא לארקא ביה נשמתין.

(יג) כמה דגיהנם, לית ליה תאובתא, אלא לקבלא נשמתין ביה לאתדכאה תמן. וכל יומי קרי, הב הב. מאי הב הב. אלא אוקיד אוקיד.

(יד) ׀ וההוא אוצר נטיר כל אינון נשמתין, עד זימנא דאליבש לון,

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ו) (ישעיה מב) בהשמות ח"ג ד' שג : ד"י. ח ג"א במדברא אולין (קראקא). ט ג"א ל"ב ליה (קראקא). י ג"א מרומים (ווינציא מונקאטש בסוגריים). כ ג"א כלהו נשמתין לית תאובתא וכסופא דההוא אוצר אלא לקבלא נשמתין ליה לאתגנוזא תמן וכל יומא קארי הב הב ול"ג מן כמה דגיהנם עד וכל יומא (קראקא). ל ג"א והוא נטיר ול"ג וההוא אוצר (קראקא).

אוצר הנשמות

הסולם

מאמר

שצייר העולם, נתגלו כולם ועמדו בצורתם לפניו, שם במרומי רקיעים. אחר כך נתן אותם באוצר אחד בגן עדן של מעלה. והאוצר ההוא אינו מלא לעולם, ותמיד הוא קורא. הראשונות הנה באו וחדשות אני מגיד. מהו אני מגיד. אלא כולם אני מגיד בשמותיהם. ואין תשוקה וחמדה לאוצר ההוא, אלא שתבואנה בו הנשמות.

עולה הבוקר, והרצון נמצא, ויש מנוחה לכל אסורי המלך שהם בבית חליהם. אשרי העם שיכולים לדעת מסודות הנסתרים, הסתומים, של המלך הקדוש.

מאמר אוצר הנשמות

(יא) אמר ר' אבא וכו' : פעם אחת היינו הולכים במדבר, אני ור' יהודה מן עכו עמי, ונכנסנו במערה אחת, ומצאנו שם ספר אחד ישן מהימים הראשונים. פתחנו אותו, ומצאנו, שהיה כתוב בתחילת דבריו, הראשונות הנה באו וחדשות אני מגיד. והעמיד הכתוב, בנשמות הצדיקים, מיום שעלה ברצון המחשבו, לברוא העולם.

(יב) דעד לא אתברי וכו' : כי מטרם שנברא העולם, כל רוחות הצדיקים היו גנוזים בנשמות הצדיקים, מיום שעלה ברצון המחשבה

(יג) כמה דגיהנם לית וכו' : כמו שהגיהנם אין לו חפץ אלא לקבל בו נשמות שיטהרו שם. וכל יום הוא קורא הב הב. מהו הב הב. אלא, אשרוף אשרוף. כלומר שתשוקתו רק לשרוף ולטהר הנשמות. וכך אחנו אוצר שבג"ע אין לו תשוקה אחרת אלא לקבל הנשמות.

(יד) וההוא אוצר נטיר וכו' : והאוצר ההוא

(דפו"י דף נ"ג ט"ג)

ונחתו להאי עלמא. ומגו חובא דאדם קדמאה, דאחשיך עלמא, ואמשיך סטרא אחרא בישא לעלמא, אצטריכו לאתלבשא אינון נשמתין. בלבושא דא, דהא לבושא אחרא ם זמין קב"ה לאתלבשא לאינון נשמתין. והוה אמר נ בההוא ספרא, עד הכא. שתיקו. וחמינא מכאן והלאה, מלין מתיקן דלא אשתמודעאן. (טו) ם ולבתר חמינא לון בחלמא. ואמרו לי שתוק, ולא תגלי אלא לטינרא תקיפא, וכך עבידנא. ושכחנא ץ ביה, ואיתימא, לבושא אחרא זמין קב"ה לאתלבשא ף לאילין נשמתין ץ לעלמא דאתי, אם כן מיתיא דאחיא יחזקאל, מאי טעמא לא עבד לון ף ההוא לבושא.

(טז) אלא, בגין דלא מטא זמנא, לאעברא בעלמא ההוא אורא דכייא, דעביד לבושיין. ובג"כ לא אלביש לון, אלא כמה דהוו. וכך יהא לתחית המתים, בר דזוהמא דקדמיתא לא אשתכחת תמן.

(יז) וכד ב"נ נפיק מהאי עלמא, כלהו, בין צדיקים, בין חסידים ותמימין, וחייבין ורשעים, כלהו עברין באורחא ך דא למיחמי ליה לאדם קדמאה, ם לכל בני עלמא. ת ותמן נטלי אורחא, או לג"ע, או לגיהנם. (יח) כל אינון דאורחיהו לג"ע, מתקרבין ם לגבי חומה דלבר, מאינון תלת חומות דתמן. כדין נפק חד ממנא, ואתער קמייהו וקארי ואמר, זכאין

חלופי גרסאות

פ ח"ג דפיס מילקאטש במרובעים נ"א ל"ג זמין (חינצא) נ"א בעא (קראקא). נ נ"א ההוא (דפיסים ראשונים). ג נ"א יבתר (קראקא). ע נ"א מוסיף ביה רוזין עלאין (קראקא). פ נ"א ל"ג לאלין (קראקא). צ נ"א לזמנא (פונקאטש בס גריים) נ"א מוסיף לעלמא לזמני (דפיסים ראשונים). ק נ"א (קראקא). ר נ"א ל"ג דא (ווינצא). ש נ"א כל (קראקא). ת נ"א ומתמן (דפיסים ראשונים). א נ"א לגו (קראקא).

אוצר הנשמות

הסולם

מאמר

(טז) אלא בגין דלא זכר: ומחייב. אלא בשביל שעוד לא הגיע הזמן להעביר בעולם א תו אור הטהור העושה לבושים. ומשום זה לא הלביש אותם, אלא שגמרו לתחיה כמו שהיו מקודם לכן. וכך יהיה לתחית המתים. חוץ שהזוהמא של הגוף הראשון, לא יהיה נמצא שם. (יז) וכד ב"נ נפיק זכר: וכשאדם יוצא מהעולם הזה, כולם, בין צדיקים בין חסידים ותמימים ורשעים, כולם עוברים בדרך זה לראות את האדם הראשון. הנראה לכל בני העולם. ושם לוקחים הדרך, אם לגן עדן, או לגיהנם.

(יח) כל אינון דאורחיהו זכר: כל אלו שדרכם לגן עדן, מתקרבים לחומה שמבחוץ מאלו ג' החומות אשר שם, המסבבים את

חזיא. שומר כל אלו הנשמות שבו, עד הזמן שמלביש אותן, ויורדות לעולם הזה. ומפני החטא של האדם הראשון, שהחשיך העולם, והמשיך הצד האחר הרע לע"ל. צריכות הנשמות להתלבש בלבוש זה, מטרם שיורדות לעולם, כי לבוש אחר הכין להן הקב"ה להלביש אותן, הנשמות. ונאמר בספר ההוא, עד כאן. שתקו. וראיתי מכאן ולהלאה מלים מתוקות בלתי נודעות.

(טו) ולבתר חמינא לון זכר: ולאחר כך ראיתי הדברים בחלום. ואמרו לי שתוק, ולא תגלה אלא לסלע החזק, דהיינו לרשב"י, וכך עשיתי. ומצאתי בו. ואם תאמר לביש אחר הכין הקב"ה להלביש הנשמות לעולם הבא, אם כן, המתים שהחיה יחזקאל, מהו הטעם שלא עשה להם אותו הלבוש. (דפויי דף נ"ג ס"ג)

אתון צדיקייא בעלמין כלהו. וההוא ממנא ב יעזריאל שמיה. אוליף לון אורחא, ג ואזלין קמיה, עד תרעא חדא דגיהנם, והאי ממנא קרי בחילא, צנון חננא צנון יקידתא. בההוא שעתא, בבהילו מצננן ליה, ועאלין כלהו וטבלין ועברין. ד וכלהו חייביא, אתמסרן בידא * דדומה, ואעלין בגיהנם, וכל אינון זכאין לא אתמסרן בידוי, אלא ה בידוי דההוא ממנא.

יט) כיון דטבלין ועברין, ההוא ממנא אזיל קמיהו, עד דמטון לשור חומה דגינתא דעדן. וההוא ממנא קארי לפתחא ואמר, ז פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר אמונים. כדין פתחין פתחא, ואעיל לון לגאון, וכן לכל פתחא ופתחא.

כ) כיון דעאלו לגאון, לאתר דצדיקייא אחרנין קיימין, כמה חדוה על חדוה, וכמה חידו על חידו על צדיקיא, וכל בני מתיבתא חדאן. לסוף תלתא יומין, דאתמסרן בהכלין ידיעאן, נפקין, ואוירין נשבין, ומצטיירין כלהו בדיוקנייהו. ומכאן להלאה, ירתי אחסנת ירותא, כדקא חזי לכל חד וחד.

כא) חיוזא דאתחזיא בג"ע, מחיזו ד יקרא דיוקנא דכל דיוקנין, וגוון דכל גוונין, דמלכא קדישא, לא אתגלי בהיכלא, ולא באתר חד, אלא אתפתח רקיעא מרקמא ע"ג גנתא, לד' סטרין, ואתמליא מזיוא יקרא קדישא, ואתחזו תמן, ה ואתנהרון כלהו צדיקייא. מאן חמא חדווא דא, וכסופא דא, דההוא נועם ה'.

מסורת הזהר

ז (שם כו) יתרו קטא.

ב ג"א עזריאל (קראקא). ג ג"א ואויל (קראקא). ד ג"א כלהו חייביא ואתמסרן (קראקא). ח ג"א בידוי (דפוסים ראשונים). ו ג"א דהא (קראקא). ג"א דהאי (חינצא) ז ג"א ל"ג מן יקרא עד יקרא קדישא (קראקא) ח ג"א ואיתחזון (קראקא).

מאמר

הסולם

אוצר הנשמות

גן העדן. אז יוצא ממונה אחד, ומתעורר לפניו וקורא, ואומר, אשריכם הצדיקים בכל העולמות. ואותו הממונה שמו יעזריאל, מלמד אותם הדרך, והולכים לפניו, עד שער אחר של הגיהנם, ואותו הממונה קורא בכה, קררו העשן, קררו השרפה. באותה שעה, בחפזן מקררים אותו, ונכנסים כל הנשמות וטובלים בגיהנם ועוברים. והרשעים כולם נמסרים בידוי המלאך דומה ונכנסים בגיהנם. והם הצדיקים, אינם נמסרים בידוי אלא בידוי אותו הממונה יעזריאל.

יט) כיון דטבלין ועברין וכי' : כיון שטובלים בגיהנם ועוברים בו, אותו הממונה הולך לפניו עד שמגיעים לגדר חומה של גן עדן. ואותו ממונה קורא בפתח, ואומר, (דפויי דף ג"ג * ס"ד) :

כ) כיון דעאלו לגאון וכי' : כיון שהנשמות נכנסו לפניו, למקום שהצדיקים האחרים עומדים, כמה חדוה על חדוה, וכמה שמחה על שמחה על הצדיקים. וכל בני הישיבה שמחים. לסוף ג' ימים שנסתתרו בהיכלות ידועים, הן יוצאות, ואוירים נושבים, ומצטיירים כולן בצורתן. ומכאן ולהלאה, יורשות אחות נחלה כראוי לכל אחד ואחד.

כא) חיוזא דאתחזיא בג"ע וכי' : המראה שנראה בגן עדן ממראה כבוד הצורה של כל הצורות, והגוון של כל הגוונים, של המלך הקדוש, אינו מתגלה בהיכל, ולא במקום אחד

(כב) עד כאן הוה לי רשו למחמי בהווא ספרא. אדמקיפנא למיחמי יתיר, פרח מן ידי, ולא חמינא ליה, ואשתארנא עציב, ובכינא. דמיכנא תמן בהווא מערתא, וחמינא ליה להווא דלביש מדא, א"ל, רבי, מה לך למבכי, לא תתעציב. ממאן דהוה ההוא ספרא, פרח לגביה, ונטליה. ועד דלא נפק מהאי עלמא, גניז ליה בהווא מערתא דמדברא דא, והשתא דהוה מתגלי • לחייא, פרח • באורא ונטליה.

(כג) מכאן ולהלאה, כ זילי לך לאורחך. ומהווא יומא עד הכא. לא אתגלי לי, ולא זכינא למשמע ממאן הוא. ובכל זמנא דאנא דכירנא, אשתארנא עציב. אמר רבי אלעזר דילמא קביה בעי ביקריה, דלא יתגלי בעלמא. (כד) עד דהוה יתבי ז ולעאן במלין יקירין ח ועילאין אלין, נהר יממא. קמו ואזלו, אמר רבי אלעזר, ז השתא עידן רעווא הוא קמי מלכא, נימא מילי דאורייתא, ונתעסק בה, ונשתתף בשכינתא. • מאמר הנה עם יצא ממצרים

(כה) • • • • • לאמר הנה עם יצא ממצרים. אי תימא, דהא צריך לנטלא פיפוסין ויוחסין דילהון, לא אצטריך, אלא פ אורח כלל. דכתיב הנה עם יצא ממצרים. מאי טעמא. משום דהכי קארי לון פטרונא דילהון כמה זימנין, וע"ד לא תטעה, דכתיב • • • • • שלח את עמי בכל זמנא.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ח) (במדבר כב) שמות רצט. • • • • • (שמות ה) בשלח ל. • • • • • מוסיף לחייא הכא (קראקא). • • • • • נ"א לאורא (קראקא). • • • • • כ נ"א אויל (קראקא). • • • • • ז נ"א מוסיף ולעאן באורייתא (קראקא). • • • • • ח נ"א אלין ועלאין (קראקא). • • • • • ז נ"א ע"כ ול"ג מן השתא עד סוף האות (קראקא). • • • • • ט בדפויי כתבו פתח ר"א ואמר ה' בוקר תשמע קולי וגו' (ככתוב בס"ה דף ר"ד). • • • • • ע בדפויי כתבו עוד לפרשת בלק דף ר"ו קודם מאמר רבי [יוסי] פתח י"ל תלחם את לחם רע עין וגו'. • • • • • פ נ"א אור (קראקא).

אוצר הנשמות

הסולם

מאמר

ולהלאה, לך לך לדרכך. ומאותו יום עד עתה לא נגלה לי הספר. ולא זכיתי לשמוע ממי הוא. ובכל זמן שאני נזכר בו אני נשאר עצב. אמר רבי אלעזר, אולי הקב"ה רוצה ביקרה, שלא יתגלה בעולם.

(כד) עד דהוה יתבי וכו': בעוד שהי' יושבים ועוסקים בדברים היקרים והעליונים האלו, האיר היום. קמו והלכו. אמר ר' אלעזר. עתה עת רצון הוא לפני המלך, נאמר דברי תורה ונעסוק בה, ונשתתף בשכינה.

מאמר הנה עם יצא ממצרים

(כה) לאמר הנה עם וגו': לאמר הנה עם יצא ממצרים. ולא נזכר השם ישראל, אם תאמר שצריכים לקחת האבהות והיחוס שלהם, אין צורך לזה, אלא בדרך כלל. שכתוב, הנה עם יצא ממצרים. ואינו אומר איזה עם. מהו

הטעם

אחד, אלא שנפתח רקיע מרוקם על הגן לר' צדדים, ונתמלא מזיו הכבוד הקדוש, וכל הצדיקים נראים שם ומאירים. מי ראה שמחה זו, ותשוקה זו, של נועם ה' ההוא.

(כב) עד כאן הוה וכו': עד כאן היתה לי רשות לראות בספר הזה. בעוד שהסירתי עצמי לראות יותר, פרח הספר מידי, ולא ראיתי אותו. ונשארתי עצב, ובכיתי. ישנתי שם באותה מערה, וראיתי אותו שלבוש בדים, שהוא גבריאל, אמר לי, רבי, מה לך לבכות, אל תהיה עצב, כי מי שאותו הספר שייך לו, פרח אליו ולקחו. ומטרם שנפטר מהעולם הזה, גנזו במערה ההיא שבמדבר הזה, ועתה, שהספר נגלה לאנשים חיים, פרח באויר ולקחו. (כג) מכאן ולהלאה זילי וכו': מכאן

(דפויי דף ג"ב ט"ד)

(כו) ועוד, כד ז אתנטלית עיטא עלייהו עם פרעה, בלישנא ק דא יכלי להו, דכתיב הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו. אוף השתא דכתיב, הנה עם יצ"א ממצרים, ו דלא אפיק לון אחרא, אלא איהו מגרמיה נפק, ובג"כ תיכול לאבאשא לון.

מאמר הנה כסה את עין הארץ

(כז) הנה כסה את עין הארץ, אית דאמרי, סיחון ועוג, דקטלי לון ישראל, ש דהוו עינא דארעא. אלא כד אייתי קב"ה ארבה על ארעא דמצרים, מה כתיב. ויכס את עין כל הארץ ותחשך הארץ. אמאי, בגין דכל חרשין וקוסמין דעלמא, לא יכלין למעבד חרשין, אלא מלה חדא, ה בדרגא חדא, בזמנא חדא. א ולעמא דא אייתי ב ארבה, מבולבל בכמה זיני מבולבלים אלין באלין, עד דלא יכילו כל חרשין וכל קוסמין, * ג למיקם קמייהו. ודא הוא ד ויכס את עין כל הארץ. ה והכא כתיב, הנה כסה את עין ו הארץ.

(כח) א"ר אבא, ז בא וראה, בלק ובלעם לא הוו בעלמא חרשין וקוסמין כוונתייהו. בלעם, חיליה ותוקפיה הוה בפומא ה ובעיינין. בלק, חיליה ותוקפיה ה בעובדא ידין. ודא אצטריך לדא. דהא כל זיני חרשין דעלמא בפומא ועובדא ה הוו, ובהו תליין. בלעם הוו ליה לישן, ולא ידין. בלק הוו ליה ידין ולא לישן.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(י) (שם א) שמות סח רצה. (כ) (שם י) בהשמטות ח' י' צ ג"א נטלית (קראקא). ג"א נחלית (חינצא). ק ג"א די דש. ד"י ז"ח ד' נד ט"א. דיכלת (קראקא). ר ג"א ולא (דפוסים ראשונים). ש ג"א דהוה (דפוסים ראשונים). ת ג"א ודרגא (קראקא). א ג"א ועמא (דפוסים ראשונים). ב ג"א ערב (דפוסים ראשונים). ג ג"א למיקל (קראקא). ד ג"א מוסקף דהתם כתיב ויכס (מינקאטש במרובעים). ה ג"א הכי הוא ודאי ול"ג מן והכא עד סוף האית (קראקא). ו ה"ג בדפוס מינקאטש במרובעים ג"א ל"ג הארץ (חינצא). ז ג"א ל"ג בא וראה (דפוסים ראשונים). ח ג"א ועייני (קראקא). ט ג"א בעיינין (חינצא). ס ג"א ל"ג בעובדא (קראקא). י ג"א הוא (קראקא).

מאמר

הסולם

הנה כסה את עין הארץ

לעשות כישוף, אלא בדבר אחד, במדרגה אחת. בפעם אחת. ולעם הזה הביא ארבה מעורב, בכמה מינים מעורבים זה בזה, עד שכל המכשפים וכל הקוסמים, לא היו יכולים לקום מפניהם. וזה הוא ויכס את עין כל הארץ. דהיינו שלא יכלו לקום מפניהם. חוהו שכתוב כאן, הנה כסה את עין הארץ. דהיינו שאי אפשר לקום מפניו.

(כח) א"ר אבא בא וכו': אר"א בוא וראה, בלק ובלעם, לא היו בעולם מכשפים וקוסמים כמוהם, בלעם, היה כחו וגבורתו בפיו ובעיניו. בלק, היה כחו וגבורתו בפעולת הידים. וזה צריך לזה, כי כל מיני כשפים שבעולם הם בפה ובמעשה, ובהם הם תלויים. בלעם היה לו לשון ולא ידים. בלק היה לו ידים ולא לשון.

אזלו

הטעם. הוא משום שכך קורא אותם המגין שלהם כמה פעמים, ועם זה אין לטעות בעם אחר. שכתוב, שלח את עמי בכל פעם. (כו) ועוד כד אתנטלית וכו': ועוד כשנלקחה עצה עליהם עם פרעה, בלשון הזה יכלו להם, שכתוב, הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו, אף עתה, כתוב, הנה עם יצא ממצרים, שלא הוציאם אחר, אלא הוא מעצמו יצא, ומשום זה תוכל להרע להם.

מאמר הנה כסה את עין הארץ

(כז) הנה כסה את עין הארץ: יש אומרים, שהם סיחון ועוג, שישאל הרגו אותם, שהיו עין הארץ. אבל, כשהביא הקב"ה על ארץ מצרים ארבה, מה כתוב, ויכס את עין כל הארץ ותחשך הארץ. למה, משום שכל המכשפים והקוסמים שבעולם, אינם יכולים (דפריי דף נ"ג ט"ד י) דף נ"ד ט"א)

מאמר ואתן אדם תחתך

(כט) אזלו חברייא, ושמשא הוה : תקיף לחדא, חמו ההוא בי חקל בשפירו דעשבין, ומיין נפקין לכל סטר, ואילני חקלא סגיאין, יתבי תמן. אמר ר' אלעזר, כמה יאות אתר דא לנייחא ביה.

(ל) אדהו יתבי, הא חיויא רברבא אתי, בתוקפא דשמשא, אעבר קמייהו. א"ל ר' אלעזר, חיויא חיויא, סטי לך מאורחך, דהא ההוא גברא תב, ואתנחם על מה דעבד, ולא יוסיף למיעבד ההוא מלה. תוודו חברייא, אמר ר' אבא, מאי נהאי. אמר לון שתיקו.

(לא) אמר ר' אלעזר, חיויא חיויא, לבתר דלחישו לך. מן שמיא, אתנחם, ההוא גברא, ושוי ברעותיה, דלא יתוב. להאי חובא לעלמין, סטי לך מאורחך. קם חיויא בקיומיה, ולא נטיל הכא והכא. תב כמלקדמין, וא"ל, חיויא חיויא, ידענא מה את בעי, תוב מאורחך, דהא גוי חייבא אתי, דעביד ביש לחד יודאי, והא הוא נאים במערתא דילך, זיל וקטליה. מיד אהדר ההוא חיויא, ודלג דילוגין קמייהו.

(לב) אמר ר' אלעזר, חברייא, אי לא הוינא הכא, כמה בישין הוה עביד ההוא חיויא. דהא ב"נ חד יודאי, עבד עובדא דחובה, ועד דלא תב בתיובתא, לחישו ליה להאי חיויא, לקטלא ליה. ואמלך ההוא ב"נ בין כך וב"כ, ואתנחם מחוביה, ואמר דלא יתוב לעלמין להאי חטאה, וע"ד אשתניב מן דינא.

חלופי גרסאות

נ ג"א מיסיף עד דמטו לחקל חד ושמשא (מונקאטש במרובעים) ג"א עד דמטו בי חקל חד (קראקא). ל ג"א תקים (קראקא). מ ג"א ואעבר (דפוסים ראשונים). נ ג"א הוא (קראקא). ס ג"א ל"ג מן שמיא (קראקא). ע ג"א ל"ג ההוא גברא (קראקא). פ ג"א ביה וליג להאי חובא (קראקא). צ ג"א א"ל (דפוסים ראשונים). ק ג"א ל"ג חברייא (קראקא).

מאמר

הסולם

ואתן אדם תחתך

(כט) אזלו חברייא ושמשא וכו' : הלכו החברים, והשמש היה חזק מאד. ראו אותו שדה ביופי של עשבים, ומים יוצאים לכל צד, ועצי השדה גדולים, ישבו שם. אמר ר' אלעזר, כמה יפה הוא המקום הזה לנוח בו. (ל) אדהו יתבי הא וכו' : בעוד שהיו יושבים, הנה בא נחש גדול בגבורת השמש, ועבר לפניהם. אמר לו ר' אלעזר, נחש נחש נטה מדרכך, כי אותו אדם כבר שב וניחם על מה שעשה, ולא יוסיף לעשות אותו הדבר. תמהו החברים. אמר ר' אבא, מה זה. אמר להם שתקו.

(לא) אמר ר' אלעזר וכו' : אר"א נחש נחש, אחר שלחשו לך מן השמים, שתהרוג אותו אדם, התנחם אותו אדם, ושם ברצונו (דפו"י דף ג"ד ט"א)

אמר

(לג) אמרו חברייא לרבי אלעזר, במה ידעת. אמר ר' לון, סימנא יהב לי אבא ואנא אשתמודענא ביה. א"ל, תינח חיויא, דאשתמודעת ביה. ההוא דאתנחם יתב מחוביה, במה ידעת. אמר לון, כד הוה אזיל ההוא חיויא, קשקשוו הוו סלקין, וזנביה זקיף, ואיהו דאזיל בבהילו. רוחא אחרא הוה אזיל לקבליה, והוה קארי קמיה, תוב מאורחך, דהא תב מחוביה ואתנחם ההוא בר נש. וההוא חיויא בישא לא הוה אצית, עד דיתנן ליה ^ה כופר באתריה דההוא ב"נ ^ה דאתחייב קטילא ותב מאורחיה ואתנחם. דכך אורחוי דחיוא עילא ותתא, כיון דאתיהיב ליה רשו, לא תב, עד דאשלים ההוא דינא בישא דאתיהיב ליה רשו למעבד, או דיתנן ליה באתריה חייבא אחרא בכופרא, דהא בריקנייא לא יפוק, כיון דאתיהיב ליה רשו.

(לד) א"ל, תינח כל ^א דא. ההוא גוי דאמרת ^ב דאתיהיב ליה כופרא במה ידעת. אמר לון, כיון דמלילת לחיויא, ההוא רוחא דהוה אזיל לקבליה, ולחיש ליה דיתב לאורחיה דהא אתנחם ההוא ב"נ, ^ג הוא דליג על אודני, ואמר לי.

(לה) תוהו חברייא, אמר ר' אלעזר, חברייא, נהך ונחמי, דהא חיויא כבר עבד מה דעבד. קמו וקריבו לגבי חד טינרא בההוא בי חקל, אשכחו לההוא גוי דמת, וההוא נחש כרוך על עקביה, ולא הוה אבדיל מניה. ^ד לבתר אתפרש מעקביה, וסליק על גרוניה, ואכריד תמן. ומתמן נחית על עקביה, ולא היה מתפרשא מניה.

חלופי גרסאות

ר נ"א ליה (קראקא). ש נ"א מוסיף כופר בהדיה (קראקא). ת נ"א דאחייב (ירושלם). א נ"א ל"ג דא (קראקא). ב נ"א דיהבת (קראקא). ג נ"א ל"ג הוא (קראקא). ד נ"א ובתר (קראקא).

מאמר

הסולם

ואתן אדם תחתיו

(לג) אמרו חברייא לרבי וכו': אמרו החברים לר' אלעזר, במה ידעת. אמר להם סימן נתן לי אבי, ואני הכרתי על ידו. אמרו לו, זה נכון כלפי הנחש שהכרת בו, אבל אותו אדם, שניחם ושב מעונו, במה ידעת. אמר להם, כשאותו הנחש היה הולך, והקשקשים שלו היו עולים, וזנבו היה זקוף, והוא הלך בחפזה. ורית אחר היה הולך כנגדו, והיה קורא לפניו שוב מדרכך, כי אותו אדם שב מעונו וניחם. ואותו הנחש הרע לא היה מקשיב עד שיתנו לו כופר במקום אותו אדם שנתחייב הריגה ושב מדרכיו וניחם. כי כך דרך הנחש למעלה, דהיינו הנחש הרוחני, ולמטה, הנחש הגשמי. כיון שניתנה לו רשות אינו חוזר עד שמשלים אותו הדין הרע (דפריי דף נ"ד ט"א)

שניתנה לו רשות לעשות. או שיתנו לו רשע אחר כופר במקומו. כי לא ישוב ריקם, אחר שניתנה לו רשות.

(לד) א"ל תינח כל וכו': אמרו לו, כל זה נכון הוא. אבל אותו גוי שאמרת שניתן בשבילו כופר, במה ידעת. אמר להם, כיון דדברתי אל הנחש, הנה אותו הרוח שהיה הולך כנגדו ולחש לו שישב לדרכו, כי ניחם אותו האדם מן העון, הוא דלג על אזני ואמר לי.

(לה) תוהו חברייא, אמר וכו': תמהו החברים, אמר ר' אלעזר, חברים, נלך ונראה, כי הנחש כבר עשה מה שעשה. קמו וקריבו לסלע אחד באותו שדה, ומצאו לגוי התוא שמת, ואותו נחש היה כרוך על עקבו, ולא נפרד

לו) אשכחו ליה ארנקי חד מלייא דינרין, דגזל לחד יודאי באורחא, ״ ומחא ליה. נטל רבי אלעזר את הארנקי, ואמר, בריך * רחמנא, דבכולא ״ עביד שליחותא. תבו לההוא אתר ״ דהו.

לו) פתח רבי אלעזר ואמר, ״ מאשר יקרת בעיני נכבדת ואני אהבתיך ואתן אדם תחתך ולאומים תחת נפשך. מאשר יקרת, יקר מבעי ליה, והכי אצטריך, מאשר ״ אתה יקר בעיני, מהו יקרת, מכלל דאיהו מגרמיה אתיקר. הכי הוא ודאי, דכל ב״נ דאיהו בחיובא קמי קב״ה, בקדמיתא הוא מזולא, ״ ותועבה איהו קמי קב״ה, ובתר דאמלך ותב מחוביה, השתא אתיקר איהו מגרמיה, וקב״ה קארי עליה ואמר, מאשר יקרת, את מגרמך יקרת.

לח) בעיני נכבדת ואני אהבתיך, דהא לית רחימו לקב״ה בהדי ב״נ בעלמא, אלא למאן דתב מחוביה, וע״ד ואני אהבתיך. אבל מה אעביד, דהא יהיבת רשו לחויא לנוקא. דא הוא עיטא, ואתן אדם תחתך. מאי איהו אדם דיהב קב״ה ״ כופר תחותיה. ההוא אדם דאתי ״ מעמא דסטרא בישא, דההוא חיויא מדיליה ייכול. דכתיב ואתן אדם, אל תקרי אדם, אלא אדום. ולאומים, דא הוא ״ ולאום מלאום יאמץ, ודא זרעא דעשו, דיהיב תחת נפשיה.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ז) (ישעיה מג) בהשמות ח״ג דף דש : . ת״ז תכ״ב ״ ה נ״א וחמא (מונקאטש בסוגריים). ״ נ״א עבידנא ״ סת ת״ע ד קלג. ח) (בראשית כה) תולדות ס בלק קכא בהשמות ח״ג דף דש.

י) נ״א מוסיף יקרת בעיני (דפוסים ראשונים). כ נ״א ל״ג כופר (קראקא). ל נ״א מההוא עלמא דההוא וליב מעמא דסטרא בישא (קראקא) נ״א מוסיף מעמא אחרא (מונקאטש במרובעים).

ואתן אדם תחתך

הסולם

מאמר

הקב״ה, בתחילה הוא נקלה והוא תועבה לפני הקב״ה ואחר שנתישב בדעתו ושב מעונו, הוא מתיקר עתה מעצמו. והקב״ה קורא עליו ואומר, מאשר יקרת, אתה מעצמך יקרת.

לח) בעיני נכבדת ואני אהבתיך : כי אין אהבת הקב״ה אל אדם בעולם, אלא למי ששב מעונותיו, וע״כ, ואני אהבתיך. אבל מה אעשה, כי כבר ניתנה רשות לנחש להזיק. זו היא עצה, ואתן אדם תחתך, מהו האדם שהקב״ה נותן כופר תחתיו, הוא אדם הבא מעם של הצד הרע, שאותו נחש יאכל משלו. דהיינו מן הצד שלו. שכתוב, ואתן אדם, אל תקרא אדם, אלא אדום. ולאומים, היינו אותו שנאמר עליו, ולאום מלאום יאמץ, וזה זרעו של עשו שנותן תחת נפשו.

אדהו

נפרד ממנו. אח״כ, נפרד מעקבו ועלה על גרונו, ונכרך שם. ומשם היה יורד על עקבו, ולא היה נפרד ממנו.

לו) אשכחו ליה ארנקי וכר : מצאו שם כיס אחד מלא דינרים, שגזל מיהודי אחד בדרך, והכה אותו. לקח ר״י אלעזר את הכיס, ואמר, ברוך הרחמן, שבכל דבר הוא עושה שליחותו. חזרו לאותו מקום שהיו בו.

לו) פתח ר״י אלעזר וכר : פתח ר״א ואמר, מאשר יקרת בעיני נכבדת ואני אהבתיך ואתן אדם תחתך ולאומים תחת נפשך. שואל, מאשר יקרת, יקר היה צריך לומר. וכך היה צריך לומר, מאשר אתה יקר בעיני, מהו יקרת, שמשמע שמעצמו נעשה יקר. ומשיב, כך הוא ודאי, כי כל אדם שהוא בעונות לפני (דפ״י דף נ״ד ט״א י) ט״ב)

(לט) אדהו יתבי, הא ה הוא יודאי, דגול, ליה ההוא גוי, דקטליה חייא, אתי מאורחא, ולא. ומגו תוקפא דשמשא, עאל בההוא חקל, ויתבי תחות אילנא חד, והוא מתרעם לקב"ה, ומצדיק עליה דינא, ואמר, מארי דעלמא, גלוי וידוע קמך, דאנא לא חיישנא עלי, ועל גופאי, ועל ממוני כלום, דהא בדינא אתעביד כל מה דאתעביד. אבל אבא ואמא סבין אית לי, דלית לי במה דאפרנס לון, וע"ד חיישנא.

(מ) ותו, על כל דא, צרורא חדא דדינרין דהוה בההוא ארנקא, דחד מסכינא למעבד חופה לברתיה ענייא, מה יעביד. מאריה דעלמא, ע"ד כאיבנא בלבאי יתיר.

(מא) בכי ואמר, משפטי ה' אמת צדקו יחדיו. דינן דמארי עלמא קשוט אינון. אמאי אינון קשוט. בגין דצדקו יחדיו. דהא בשעתא דדינא, דקב"ה בעי למעבד דינא, כמה מארי תריסין קיימין מהאי סטר, ומהאי סטר ומגניחין אלן באלין, ומצדיקין אלן באלין. כיון דצדקו אלן באלין ואסתכמו כחדא, כדין משפטי ה' אמת. אימתי צדקו יחדיו. כד מצדיקין כל בני דינא דלעילא. מארי דעלמא, על דא אנא בכינא, ולא על ידי.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ו) (תהלים יט) קדושים יא לעיל כי תשא אות עג. מ ג"א ל"ג ההיא (קראקא). נ ג"א ל"ג ליה (דפוסים ראשונים). ס ג"א דקטל (דפוסים ראשונים). ע ג"א באורחא (דפוסים ראשונים) ג"א משלהי (מינקאטש במרובעים). פ ג"א לאי ועיף (דפוסים ראשונים). צ ג"א אתרעא (קראקא). ק ג"א חיישנן (קראקא). ר ג"א אפרנס (דפוסים ראשונים). ש ג"א חיישנן (קראקא). ת ג"א אעביד (קראקא). א ה"ג בדפוס מונקאטש במרובעים ג"א יתיב (דפוסים ראשונים). ב ג"א בכה (דפוסים ראשונים). ג ג"א ל"ג דינא (קראקא). ד ג"א ל"ג ומהאי סטר (חינצ'א). ה ג"א ומצדיקין אלן באלין ומנחי אלן באלין (קראקא). ו ג"א ומצדיקין אלן באלין (חינצ'א). ז ג"א ל"ג כיון דצדקו אלן באלין (קראקא). ח ג"א מוסיף כד צדקו (קראקא). ט ג"א ואנא מארי דעלמא על דא בכינא (חינצ'א) ג"א וע"ד מארי דעלמא ע"ד בכינא (קראקא).

מאמר

הסולם

ואתן אדם תחתיו

(לט) אדהו יתבי הא וכו': בעוד שהיו יושבים, הנה אותו יהודי, שהגוי, שהרגו נחש, גזלו, בא מן הדרך, והיה עיף, ומחמת תוקפו של השמש, נכנס באותו שדה, וישב תחת אילן אחד, והיה מתרעם לפני הקב"ה, ומצדיק עליו את הדין, ואמר, רבון העולם, גלוי וידוע לפניך שאיני דואג עלי ועל גופי ועל כספי כלום, כי בדין נעשה כל מה שנעשה. אבל אב ואם זקנים יש לי, שאין לי במה לכלכלם, ועל זה אני דואג.

(מ) ותו על כל וכו': ועוד, על כל זה, צרור עם דינרין, שהיה באותו כיס, שהוא של עני אחד, שצריך לעשות חופה לבתו העניה, (דפוס יד ג"ד ט"ב)

(מא) בכי ואמר משפטי וגו': בכה ואמר, משפטי ה' אמת צדקו יחדיו. דינים של רבון העולם הם אמת, למה הם אמת, כשום, שצדקו יחדיו. ומפרע, כי בשעה שהדין של הקב"ה רוצה לעשות דין, כמה בעלי מגינים המתוכחזים עומדים מצד זה ומצד זה, ולוחמים אלו באלו, ומצדיקים אלו באלו. כיון שצדקו אלו באלו והסכימו יחד, אז משפטי ה' אמת. מתי צדקו יחדיו, כשמצדיקים הדין, כל בית הדין של מעלה. רבון העולם על זה אני בוכה, ולא על שלי.

שמע

(מב) שמע ר"א וחברייא, וקמו לגביה, חמו יתיה דהוה יתיב תחות ההוא אילנא. ואתקיפו ביה, ונטלו יתיה לגביהון, אר"א לא תדחל זכאה קשוט, דאי לאו זכאה אנת, לא ירחיש לך קב"ה ניסא רברבא כמה דעבד. ובקדמיתא טול ארנקי דדינרין דילך, ו ותחמי מה דעביד קב"ה בגינך. (מג) אזל בהדייהו, וחמא הוה גוי מ, ההוא גוי מ, וחויא הוה עביד ביה נ נוקמין, והוה כריך על קדלוי כדבקדמיתא. אשתטח ההוא יודאי בעפרא, ואודי ושבח למאריה דעלמא. וקם ונשק ידוי דר"א וחברייא, אמר לון, השתא ידענא דקב"ה ארחיש ניסא דא בגיניכו.

(מד) אבל רבנן, על אבא ואימא סבין דאית נ לי בכינא, ועל חד מסכינא דיהב לי צרורא דא. פתח הארנקי, ואחמי לון הצרורא, וכן אחמי לון מחאה, דעבד ליה ההוא גוי. צלי עליה רבי אלעזר, ואיתסי.

(מה) קריבו לגבי ההוא גוי כמלקדמין, וחמו ההוא חויא נ דהוא עביד ביה נוקמין כדבקדמיתא. אמר ר"א, חויא חויא, כל מה דעבדת, יאות עבדת. ותו דאחמית חילך וגבורתך *) ביה. ועבדת נוקמין סגיין. והא חמינין תלת זמנין, ואחמית כל מה דעבדת. מכאן נ ולהלאה, זיל ואתטמר במערתך, וגזורנא עלך, דלא תנויק לברייטא בעלמא. אתפרש ההוא חויא, וכפיף רישיה, ואזל ליה.

(מו) אמר ר"א לההוא יודאי, טול עדאה דשנאך, דהא כיסא דדינרין

חלופי גרסאות

נ"א ואתקיפניה (קראקא). כ נ"א בקדמיתא (קראקא). ז נ"א מוסיף ותנייל ותחמי (קראקא). ס נ"א ליג ההוא (חינצא). נ נ"א ליג נוקמין והוה כריך על קדליה (קראקא). ס נ"א מוסיף אמר ר' אלעזר (קראקא). ע נ"א אצל (קראקא). פ נ"א ליה (קראקא). צ נ"א המיאה (דפוסים ראשונים). ק נ"א דהוה עביד כד בקדמיתא (קראקא). ר נ"א כל חויא מה דעבדת (חינצא). ש נ"א ואחמין (קראקא). ת נ"א ליג ולהלאה (קראקא).

ואתן אדם תחתך

הסולם

מאמר

על אבי ואמי הזקנים שיש לי, בכיתי. ועל עני אחד שנתן לי הצרור הזה. פתח הכיס והראה להם הצרור. וכן הראה להם המכה, שעשה לו אותו הגוי התפלל עליו ר' אלעזר. ונתרפא.

(מה) קריבו לגבי ההוא וכו': קרבו לאותו הגוי כבתחילה. וראו אותו הנחש שהיה עושה בו נקמות כבתחילה. אמר ר"א נחש נחש, כל מה שעשית יפה עשית. ועוד שהראת כחך וגבורתך בו, ועשית נקמות גדולות. והרי ראינו זה ג' פעמים, וראיתי כל מה שעשית. כיכאן ולהלאה, לך והסתתר במערתך. וגזורני עליך שלא תזיק לבריה בעולם. נפרד אותו נחש מעש, וכפף ראשו, והלך לו.

(מו) אמר ר"א לההוא וכו': אמר ר"א לאותו

(מב) שמע ר"א וחברייא וכו': שמע ר' אלעזר והחברים, וקמו אליה. ראו אותו שהיה יושב תחת איתו אילן. החזיקו בו, ולקחו אותו אצלם. אר"א, אל תירא צדיק אמיתי, שאם לא היית צדיק, לא היה מקרה לך הקב"ה נס גדול כמו שעשה. ובתחילה קח כיס הדינרין שלך. ותראה מה שעשה הקב"ה בשבילך.

(מג) אזל בהדייהו וחמא וכו': הלך עמהם, וראה אותו הגוי מת, ונחש עושה בו נקמות, והיה כרוך על צוארו כבתחילה. השטתח אותו יהודי בעפר, והודה ושיבח לרבין העולם. וקם ונשק ידיהם של ר"א וחברייא. אמר להם, עתה ידעתי שהקב"ה הקרה לי הנס הזה בשבילכם.

(מד) אבל רבנן על וכו': אבל, חכמים. (דפ"י דף ג"ד ט"ב ע"ג)

דדהבא אית ליה א לגביה. ושבוק ליה מאנני, ולא תטול מדיליה כלום. וזיל לגבי גברא דדוך פלן, ותשכח דמיתת אתתיה, זיל לגביה, והב ליה כיסא דדינרין דא, בגין דההוא גברא אית ליה ברא חדא, ושמעון שמה, והוה אזיל בסחורתא על ימא, ואינן בארבא, ב ובריה דהאי גוי גנב ליה לההוא כיסא, ויהב ליה לההוא רשע. ואימא לההוא יודאי, דיסלק כיסא ג דא לבריה, דלעגל ייתי לגביה, ויודי לקב"ה, דאחזר אבידתא למאריה. וכך עביד, נטל כיסא, ואסגיד לקמיה דרבי אלעזר, ונשק ידוי, תוהו חברייא.

מז) אמר רבי אבא, בכל ארתא דא, אית תוהו, בכל מה דחמינן בך, והשתא איהו תוהא על תוהא, מהו דין. א"ל, מלה דא לאו בסימנא איהו, ולא בחכמתא, אלא רוחא דילי אסתכל, ואנא חמינא, כאלו בעינא חמינא. תוהו כלהו חברייא. ד ואזלו ה כלהו, וההוא יודאי בהדיהו. עד דמטו לגבי חמוי. כיון דמטו תמן, אשכחוהו לחמוי דהוי יתיב על גבי ערסוי ולעי באורייתא. בריך ברכתא רבי אלעזר, ובריכו חברייא, ואיהו חדי בהדיהו

מאמר רפאני וארפא הושיעני ואושעה

מח) פתח ואמר, ט רפאני ה' וארפא כו, כיון דאמר רפאני, מהו וארפא. כיון דאמר הושיעני, מהו ואושעה. כיון דאסיא מסי, מאן הוא דמחי. מט) ו אלא כל אסוותא דעלמא, בידא דקב"ה. אבל אית מנהון, על ידא

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ט) (ירמיה יז) בהשמות ח"ג ד' דש : שה. א ג"א מוסיף לגביה דשבק ליה בריה דההוא עכו"ם לאבוי (מונקאטש במרובעים). ב ג"א בריה (קראקא). ג ג"א ל"ג דא (קראקא) ג"א דין (חינצא). ד ג"א אזלו (קראקא). ה ג"א מיסיה כלהו חברייא (מונקאטש במרובעים). ו ג"א מוסיף אלא אר"י חמוי (מונקאטש במרובעים).

מאמר

הסולם

ואתן אדם תחתיו

עמהם. עד שהגיעו אצל חמוי, כיון שהגיעו שמה מצאו את חמוי שהיה יושב על מטתו ועוסק בתורה. ר"א ברך ברכה, והחברים ברכו. והוא שמח עמהם.

מאמר רפאני וארפא הושיעני ואושעה

מח) פתח ואמר רפאני וכו' : פו"א. רפאני ה' וארפא וגו'. שואל, כיון שאמר רפאני מהו וארפא. כיון שאמר הושיעני מהו ואושעה. ועוד, כיון שהרפא מרפא מי הוא שמכה. מט) אלא כל אפודותא וכו' : ומשיב. אלא כל הרפואות שבעולם הן בידי הקב"ה, אבל יש מהן שהן על ידי שליח, ויש מהן שלא נמסרו לשליח. ואלו שנמסרו בידי שליח הן רפואות, אבל לפעמים חוזרות המחלות, אהל אלו שהקב"ה מרפא, אותה המחלה אינה חוזרת לעולם, וע"כ הרפואה שלו היא רפואה שאין אחריה מחלה כלל. ומשום זה, רפאני ה' וארפא ודאי

לאותו היהודי, קח שלל שונאך, כי כיס דגרי זהב יש לו אצלך. רק עזיב לו את בגדיו ואל תקח משלו כלום. ולך לאדם שבמקום פלוני, ותמצא שאשתו מתה. לך אליו, ותתן לו כיס הדינרים הזה. כי אותו אדם יש לו בן אחד, וישמו שמעון. והיה הולך עם סחורה על הים, והם באניה, ובנו של אותו הגוי גנב את הכיס, ונתן אותו לאותו רשע, דהיינו לאביו. ואמור לא תו יהודי, שיתן הכיס הזה לבנו, שבקרוב יבא אליו. ויודה להקב"ה, שהחזיר האבדה לבעליו. וכך עשה, לקח הכיס, והשתחוה לפני ר"א, ונשק ידיו, תמהו החברים.

מז) אמר ר' אבא וכו' : אר"א, בכל הדרך הזה, בכל מה שראינו בך היו פלאות, ועתה הוא פלא על פלא, מה זה. אמר לו, דבר זה אינו בסימן, ואינו בחכמה, אלא הרוח שלי הסתכל, ואני ראיתי, כאלו ראיתי בעיני, תמהו כל החברים. והלכו כולם ואותו היהודי (דפו"י דף ג"ד ט"ג)

דשליחא. ואית מנהון, דלא אתמסרו בידא דשליחא. ואינן דאתמסרו בידא דשליחא, אסוותא אינון, אבל לזמנא מתהדרין. אבל אינון דקב"ה מסי, הווא מרעא לא ה אתהדר לעלמין. וע"ד, אסוותא דיליה, איהי אסוותא, דלית בה מרעא כלל. ובג"כ, רפאני ה' וארפא, ודאי, בלא * קטרוגא כלל. והשתא חברייא, קב"ה יהיב לי אסוותא, ועשק לי וערב לי. (ג) סחו ליה כל * ההוא עובדא, תווה, ובכה וחדי. * ואמר, חברייא, נדרנא, דאיהך לגביה, * ואתחבר בהדיה, ונודה ונשבח למארי עלמא. חדי בהדיהו. (נא) אמרו ליה, במאי הוית מתעסק. אמר לון, הוינא משתדל בפ' בלק, וחמינא, דחכמתא דיליה, הוה תקיף ויתיר מחכמתא דבלעם. חכמתא דבלעם רגעא חדא, חכמתא דבלק בכל זמנא. אבל מפתחן דכלהו, בידי דבלעם הוה. * בגין דאיהו הוה * אשלים בפומא. בלק הוה ידע למעבד חרשוי, ולא * ידע לאשלמא בפומא.

מאמר אל תירא עבדי יעקב

(נב) פתח ואמר, * ואתה אל תירא עבדי יעקב כ"ר. האי קרא אוקמוהו. אבל אל תירא עבדי יעקב, * מחרשי דבלעם. ואל תחת, מקסמיו דבלק. (נג) ת"ח, היאך הוה תרווייהו דא בדא בעיטא בישא לקביל ישראל. אמר בלעם, יעקב * בביתא דלכך אבי אבא הוה, ונחש נחשין לקבליה, ויכיל ליה. אנא אסדר נחשין לקבליה. אמר בלק, ואנא אסדר קוסמין לשמא דאיקרי ישראל. (נד) בההיא שעתא, נפק רוחא חדא מסטרא דיוסף, מגו ענפי אילנא,

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ז) (שם ל) תרומה תתפט. ז ג"א ל"ג ההוא (קראקא). ח ג"א מתהדרין (קראקא) ג"א מתהדר (חינצ"א). ט ג"א קטיעא (קראקא). י ג"א ל"ג ההוא (דפוסים ראשונים). כ ג"א ואמרי (קראקא). ל ג"א ואיסתבר (קראקא). מ ג"א ל"ג בגין (קראקא). נ ג"א שלים (קראקא). ס ג"א מוסיף הוה ידע (קראקא). ע ג"א מחרשוי (דפוסים ראשונים). פ ג"א רבייתא דלכך אבא הוה (קראקא).

ואתן אדם תחתך

הסולם

מאמר

ודאי, בלי קטרוג כלל. ועתה חברים הקב"ה נתן לי רפואה, ועשק אותי, שהחלה אותי, וערב לי, שרפא אותי. (ג) סחו ליה כל * וכו': סיפרו לו כל המעשה ההוא. התפלל, ובכה, ושמת. ואמר, חברים, נודר אני, שאלך אליו לאותו שהגוי גזל ממנו הכיס, ואתחבר עמו, ונודה ונשבח לרבון העולם. שמח אתם. (נא) אמרו ליה במאי וכו': אמרו לו במה היית עוסק. אמר להם הייתי עוסק בפרשת בלק, וראיתי שחכמת בלק היתה חזקה ויתרה מחכמת בלעם. חכמת בלעם היתה לרגע אחד, חכמת בלק היתה בכל זמן. אבל מפתחות של כל החכמה היו בידי בלעם, משום שהוא היה משלים בפה. בלק היה יודע (דפ"י דף נ"ד ט"ג)

לעשות כשפים ולא ידע להשלים בפה. מאמר אל תירא עבדי יעקב (נב) פתח ואמר ואתה וכו': פו"א ואתה אל תירא עבדי יעקב וגו' מקרא זה העמידוהו. אבל, אל תירא עבדי יעקב, היינו מכשפיו של בלעם, ואל תחת, היינו מקסמיו של בלק. (נג) ת"ח הא"ך הוה וכו': בוא וראה איך שניהם היו בעצה רעה זה בזה כנגד ישראל. אמר בלעם, יעקב היה בבית לבן אבי אבי, וניחש כשפים כנגדו, ויכול לו. אני אסדר כשפים כנגד יעקב. אמר בלק, ואני אסדר קסמים לשם הנקרא ישראל. (נד) בההיא שעתא נפק וכו': באותה שעה

ונשיב באינזון נחשין, ובטיל לון. והיינו דאמר יוסף, ^א כי נחש ינחש איש אשר כמוני. מאי איש אשר כמוני. בגיני אית ^ב איש דנחשים יבטל לבניינו. בגיני איהו לעילא, והיינו איש ^ג אשר כמוני. כמוני אית איש לעילא, ^ד דאפיק רוחא אתרא, מגו אילנא דלתתא, ונשיב בהווא קסם, ובטיל ליה. ^ה (נה) והיינו ^ו קסם על שפתי מלך. מאן מלך. דא אילנא דלתתא. כדין אתיב בלעם ואמר, ^ז כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל. ותרווייהו הוו מתרין סטרין אלין.

^ח (נו) כי אתך אני. לא הוו יומין מן יומא דאתברי עלמא, דאצטריך הכי למהוי קב"ה בהדיהו דישראל, כהווא זימנא, דבעא בלעם לשיצאה לשנאיהון דישראל מעלמא. וע"ד אמר קב"ה, בלעם בעא לשיצאה לכו מעלמא, אבל אנא לא אעביד הכי, אלא ^ט כי אעשה כלה בכל הגוים אשר הדחתך שמה ואותך לא אעשה כלה.

^י (נו) דאלו ייתון כל עמין דעלמא, לא יכלין לשיצאה ^{יא} לכון מעלמא. אתא לבן בקדמיתא, ובעא לאעקרא ליה ליעקב בלחודוי מעלמא, אתא קב"ה, ואגין עליה. דכתיב, ^{יב} השמר לך פן תדבר עם יעקב משוב עד רע. אתא פרעה, ובעא

מסורת הזהר

^א (בראשית מד.) ^ב (משלי טז.) ^ג (במדבר כג.) וישלח לנו ז"ח ד' פא ט"ג. ^ד (ירמיה מז.) ^ה (בראשית לא.) וירא שמו ויצא שעט.

חלופי גרסאות

^א צ ג"א ל"ג איש (דפוסים ראשונים). ^ב ק ה"ג בדפוס מונקאטש במרוכבים ג"א דנפק (מונקאטש בסוגריים) ג"א נפק (דפוסים ראשונים). ^ג ר ג"א לון (דפוסים ראשונים).

גממר

שעה יצא רוח אחד מצד יוסף מתוך ענפי האילן, ונשב באלו הכשפים וביטל אותם. והיינו שאמר יוסף, כי נחש ינחש איש אשר כמוני. מהו איש אשר כמוני. ומשיב, בשבילי, יש איש שיבטל הכשפים הנקראים נחשים, לבניכם. בשבילי הוא למעלה, דהיינו יסוד, שיוסף היה מרכבה לו. והיינו איש אשר כמוני. כמוני, היינו שיש איש למעלה, דהיינו יסוד, שמוציא רוח אחר מתוך האילן שלמטה, עהווא המלכות, ונושב בקסם ההוא, ומבטל אותו. פירוש, שהנחשים מתבטלים ע"י היסוד, ח"ש, בניני אית איש דנחש"ם יבטל וכו'. והקסמים מתבטלים ע"י המלכות, וח"ש, כמוני אית איש לעילא דאפיק רוחא אתרא מגו אילנא דלתתא ונשיב בהווא קס"ם ובטיל ליה. דהיינו נחשים ע"י היסוד, וקסם ע"י המלכות.

^ה (נה) והיינו קסם על וגר: והיינו קסם על שפתי מלך. מי הוא מלך. זה הוא האילן (דפריי דף ג"ד ט"ג י' ס"ד)

הסולם

ואתן אדם תחתיו

שלמטה, עהווא המלכות, המבטלת את הקסמים. אז השיב בלעם ואמר, כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל. ושניהם, בלעם ובלק, היו משני הצדדים האלו.

^א (נו) כי אתך אני: עוד לא היה יום, מיום שנברא העולם, שהקב"ה היה צריך להיות עם ישראל, כבאותו הזמן, שבלעם רצה לכלות שונאיהם של ישראל מן העולם. ועל זה אמר הקב"ה, בלעם רצה לכלותכם מן העולם, אבל אני לא אעשה כך, אלא כי אעשה כלה בכל הגוים אשר הדחתך שמה ואותך לא אעשה כלה.

^ב (נו) דאלו ייתון כל וכו': שאלו יבואו כל עמי העולם לא יוכלו לכלותכם מן העולם. לבן בא בתחילה ורצה לעקור את יעקב בלבדו מן העולם, בא הקב"ה והגן עליו. שכתוב, השמר לך פן תדבר עם יעקב משוב עד רע. בא

לשיצאה לון מעלמא, ם אתא קב"ה ואגין עליהון, דכתיב, ן וכאשר יענו אותו וגו'. אתא המן ובעא לשיצאה לון מעלמא, אתא קב"ה ואתיב כולא על רישיה. וכן בכל דרא ודרא, קב"ה אגין עלייהו דישראל תדיר. נח) וישראל אמרי, ן חסדי ה' כי לא תמנו. כי לא תמו מבעי ליה. אלא חסדי ה', בכל דרא ודרא הו בסעדן. כי לא תמנו, ן דלא אשתיצינא. מ"ט. ן משום דלא אתמנעו רחמוי מינן. דכתיב, ב כי לא כלו רחמיו. נט) ת"ח, מה כתיב בקדמיתא, א וישלח מלאכים אל בלעם. ולבתר וילכו זקני מואב וזקני מדין, הל"ל וילכו המלאכים, מ"ט קא שני מלה ממאי דקאמר בקדמיתא.

ס) אלא ההוא רשע דבלק, חכים הוה בכל דרגין דלעילא, אינון דקשרין קשרין, למעבד בהו חרשין וקוסמין. ב וכל אינון דרגין עילאין מינייהו, דבהו כפיין לדרגין תתאין.

סא) אמר ליה, בכל זמנא ג דאנון חרשין ד וקסמין ונחשין, אית לן דרגין ומלאכים ידיען, ואשתמודען לגבי חרשין וקוסמין. אבל מכאן ולהלאה, אית לך לעיינא ה באתר אחרא עילאה.

סב) כתב ליה שמהן אחרגין, באינון דרגין קדישין. והכי אורחייהו

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ן (שמות א) שמות רצח. א) (איכה ג) וחי תרסב. ן ג"א ל"ג מן אתא קב"ה עד אתא קב"ה (קראקא). ת ג"א ולא (דפוסים ראשונים). א ה"ג בדפוס מונקאטש ג"א ל"ג משום (דפוסים ראשונים). ב ג"א בכל (קראקא). ג ה"ג בדפוס מונקאטש במרובעים ג"א דאינון (קראקא). ד ג"א דאלין (וינציא). ד ג"א ל"ג מן וקסמין עד וקוסמין (קראקא). ה ג"א מאתר ול"ג אחרא (קראקא).

ואתן אדם תחתיו

הסולם

מאמר

ממה שאמר בתחילה, וקראם זקני מואב וזקני מדין.

ס) אלא ההוא רשע וכו': ומשיב. אלא אותו רשע בלק היה חכם בכל המדרגות שלמעלה, באותם הקושרים קשרים לעשות על ידיהם כשפים וקסמים, בכל אלו המדרגות העליונות מהם, שבהם היו מכריחים את המדרגות התחתונות.

סא) אמר ליה בכל וכו': אמר לו. בלק ובלעם, בכל זמן אנו המכשפים והקוסמים והמנחשים, יש לנו מדרגות ידועות, ומלאכים ידועים הנודעים למכשפים ולקוסמים, אבל מכאן והלאה, יש לך לעיין במקום אחר עליון.

סב) כתב ליה שמהן וכו': כתב לו שמות אחרים, מאלו המדרגות הקדושות. וכך דרכם של הקוסמים והמכשפים, הידועים המדרגות

בא פרעה ורצה לכלותם מן העולם, בא הקב"ה והגין עליהם. שכתוב, כאשר יענו איתו וגו'. בא המן ורצה לכלותם מן העולם, בא הקב"ה והשיב הכל ראשו. וכן בכל דור דור, הקב"ה מגן תמיד על ישראל.

נח) וישראל אמרי חסדי וכו': וישראל אומרים, חסדי ה' כי לא תמנו. שואל, כי לא תמו היה צריך לומר, ומשיב, אלא, חסדי ה', פירושו שבכל דור דור הוא בעזרתנו. כי לא תמנו, פירוש, שלא כלינו מן העולם. מהו הטעם. הוא, משום שלא נמנעו רחמיו ממנו, שכתוב, כי לא כלו רחמיו.

נט) ת"ח מה כתיב וכו': בוא וראה, מה כתוב בתחילה, וישלח מלאכים אל בלעם. ואח"כ, וילכו זקני מואב עם זקני מדין. היה לו לומר, וילכו המלאכים. למה שינה דבריו ידועי דף ג"ד ס"ה

דקוסמין וחרשין, וידעי אינון דרגין דהווא קסם שרייא בהו, ועבדין חרשיהו, ואומי להון בדרגין אחרנין עילאין מינייהו, ועבדי מה דעבדי.

(סג) שלח ליה הכי. עמא דא, לאו קשרא דילהון כשאר עמין דעלמא. אבל קשרא דילהון באתר אחרא ה עילאה, מתקשרא. ה לעילא מכל דרגין. (סד) כתב ושלח ליה, פיפוסא ופטרונא . דתריסר נצוצין, דסחרן גלגלי רתיכא דכורסייא קדישא, ו וא"ל, אי תסתכל בהני, ה בהני תסתכל, בגין דהני תריסר מתקשרן ב"ב שבטים. ואי בהני תעביד חרשין, בדיוקנא דילהון לתתא, דאינון י"ב שבטים, וי"ב דגלין פרישן, ניכול לון, וניגח בהון קרבא, ונעקר לון מעלמא.

(סה) והיינו וישלח מלאכים, ה מלאכים ודאי. וקסמים בידם, פיפוסים דמלאכין קדישין, הווא אתיין בידיהו. ואיהו לא ידע, דכל דרגין עילאין, בידא דקב"ה אינון. מה חשיב בלק. חשיב, דעמא דישראל אתמסרו למלאכין, כשאר עמין דעלמא. וע"ד כתב שמהן דאלין מלאכים תריסר, ושלח ליה, והיינו וישלח מלאכים.

(סו) א"ל ה ת"ח, כל דרגין דאינון מקשרן קשרין, לתברא עמא דא, מסטרא דצפון אינון. ומסטרא דצפון זמינין למנפל. שולטנו דחרשין דילן, ה מסטרא דצפון אינון. *) השתא ניכול לאגחא בהון קרבא, דהא י"ב אליז ה דאינון מתקשראן בהו, מסטרא דצפון שריין למימני.

חלופי גרסאות

ו ג"א ידעי (דפוסים ראשונים). ז ג"א ואומן (דפוסים ראשונים). ח ג"א עלאה (קראקא). ט ה"ג בדפוס מונקאטש במרובעים ג"א ל"ג לעילא מכל דרגין (דפוסים ראשונים). י ג"א דתריסין נסבין (קראקא). כ ג"א א"ל (דפוסים ראשונים). ל ג"א להני (קראקא). מ ג"א תסתכל בהני (חינצ'א). נ ג"א והיינו (קראקא). נ ר"א ל"ג ת"ח (דפוסים ראשונים). ס ג"א דסטרא (קראקא). ע ג"א דאינון (קראקא).

מאמר

הסולם

ואתן אדם תחתיו

המדרגות האלו שהקסם שזרה בהם, שעושים כשפיהם, ומשביעים אתם במדרגות אחרות עליונות מהם, ועושים מה שעושים.

(סג) שלח ליה הכי וכו': שלח לו כך. עם הזה, אין הקשר שלהם, כעמים אחרים שבעולם, אבל הקשר שלהם הוא במקום אחר עליון, שמתקשר למעלה מכל המדרגות. (סד) כתב ושלח ליה וכו': כתב ושלח לו ההשתלשלות והאבהות של י"ב ניצוצים המסבבים את גלגלי המרכבה, של הכסא הקדוש, שהוא המלכות, ואמר לו, אם תסתכל באלו, דהיינו בישראל, באלו תסתכל, ב"ב ניצוצין הנ"ל, משום ש"ב ניצוצים אלו, מתקשרים ב"ב שבטים. ואם תעשה כשפים באלו, בצורתם שלמטה של י"ב שבטים אלו,

ושל י"ב דגלים שלהם הפרושים, נוכל להם, ונעשה עמהם מלחמה, ונעקר אותם מן העולם. (סה) והיינו וישלח מלאכים וכו': והיינו שמתוב, וישלח מלאכים, מלאכים ודאי. דהיינו מלאכים עליונים. וקסמים בידם, היינו ההשתלשלות של המלאכים הקדושים, היו מביאים בידיהם. והוא לא ידע, שכל המדרגות העליונות הם בידי הקב"ה. מה חשב בלק. הוא חשב, שעם ישראל נמסר למלאכים כמו האומות האחרות שבעולם. וע"כ כתב השמות של אלו י"ב המלאכים ושלח לו. והיינו, וישלח מלאכים.

(סו) א"ל ת"ח כל וכו': אמר לו, בוא וראה, כל המדרגות, שהן מקשרות קשרין לשבור העם הזה, הם מצד צפון. ומצד צפון עתידים ישראל לנפול. ממשלת הכשפים שלנו היא

(מס"י דף נ"ד סי' י') דף נ"ה ט"א)

(סז) והואיל ומשמאלא שריין תוקפא דילהון, אתחלש ואתבר, בגין דכל תוקפא דילהון לההוא סטרא איהו. מהו. דכתיב, ה' עומד על שנים עשר בקר שלשה פונים צפונה. מצפון שארי לממני. אמר, הא תוקפא דילן מצפון איהו, ואינון מ' חסר חד דרגין, תקיפין מפרזלא ונחשא. ותחותיהו לית לון חושבנא. וע"ד ניכול לאגחא בהון קרבא, ו לאיתגרי בהו.

(סח) וקב"ה לא עביד הכי, דלא שביק לון למלאכין, ולא לחילי שמייא, אלא לקב"ה בלחודוי. וכל אילנין רברבין ושולטנין, פלג על כל שאר עמין. וכד ז' אתו ישראל, נטיל לון איהו בלחודוי, ואחסין לון בתוקפא דנופא דאילנא, ולא שביק לון בידא דמלאכין, ולא בידא דממנא ורברבין דעלמא. דכתיב, ה' בהנחל עליון גוים וגו'. ואלין י"ב תחומין, ה' מתתחמן בד' סטרי עלמא, לבתר דבדר ענפין וטרפין, נטל לישראל ואחסין לון בתוקפא דנופא דאילנא. דכתיב, ה' כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו.

(סט) א"ר אלעזר, כמה יאות ושפיר האי י' דאמרת, זכאה אורחא דילן, דכמה מלין עילאין קדישין רווחנא לון וחמינא. ה' וההוא יודאי הוה תמן לקמיהו. אמר לון, רבנן, כל מלין אלין, כמה טבאן, ומלין עילאין קדישין נינהו. מהו ה' דכתיב בתריה, ה' ימצאהו בארץ מדבר וכו'.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ז) (מ"א ז) ויחי תשנו לעיל חקת אות נז. (ה) (דברים לב) וישלח רלו. (ו) (שם) ב"א ריח לעיל יהרו אית שיא להלן אות עב. (ז) (שם) בהשמשות ח"א ד' רצט. שה : שו. ד"י.

פ נ"א ולא יגרי (דפוסים ראשונים). צ נ"א אתא (דפוסים ראשונים). ק נ"א מתחמן (קראקא). ר נ"א ל"ג דאמרת (קראקא). ש נ"א ההוא (קראקא). ת נ"א כתיב (קראקא).

מאמר

הסולם

ואתן אדם תחתיו

ולא לצבאית השמים, אלא הם להקב"ה בלבדו. וכל האילנות הגדולים, שהם מדרגות חשובות, והשרים, חלק אותם לעמים האחרים. וכשבאו ישראל לקחם הוא בלבדו, והנחילים בתוקף ניה האילן, שהוא ז"א, ולא עזבם בידי המלאכים, ולא ביד ממונה ושרי העולם, שכתוב, בהנחל עליון גוים וגו' יצב גבולות עמים למספר בני ישראל, שהם י"ב שבטים, ואילו י"ב גבולים של העמים, מוגבלים בד' צדי העולם, והחר שפור הענפים והעלים של האילן, אל אומות העולם, לקח את ישראל והנחילים בתוקף ניה האילן. שכתוב, כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו.

(סט) א"ר אלעזר כמה וכו' : אר"א כמה טוב ויפה הוא מה שאמרת. אשרי הדרך שלנו, שכמה דברים עליונים קדושים הרוחנו אותם וראינו. ואותו היהודי היה שם לפניו, אמר

היא מצד צפון. עתה נוכל לעשות עמהם מלחמה, כי י"ב אלו (הנ"ל באות ס"ד) שהם מתקשרים בהם, מתחילים למנותם מצד צפון.

(סז) והואיל ומשמאלא שריין וכו' : וכיון שמשמאל מתחיל התוקף שיהם, כי מתחילים למנות את ה"ב, משמאל, הוא מתחלש וגובר, משום שכל תוקפה הוא לאותי הצד. מהו, מאין נשמע זה. הוא שכתוב, עומד על שנים עשר בקר, שה"ס י"ב ניצוצים (הנ"ל באות ס"ד) שלשה פונים צפונה. הרי שמצפון מתחיל למנות. אמר, הרי התוקף שלנו הוא מצפון, והן מ' מדרגות חסרות אחת. החזקות מברזל ונחשת. ותחתיהן מדרגות שאין להן השבון. וע"כ נוכל לעשות עמהם מלחמה, ולהתגרות בהם.

(סח) וקב"ה לא עביד וכו' : והקב"ה לא עשה כן שלא עזב את ישראל למלאכים (דפוס דף נ"ה ט"א)

(ע) אמר ליה, אי ידעת ביה מלה, אימא. דהא מלה דא אוקמוה באברהם, דאשכח ליה קב"ה בארעא דפלחי ע"ז, ולא ידעי במהימנותא דקב"ה, אלא כלהו הוו טעאן בתר ע"ז, וקם אברהם, ופרח בינייהו ענפא חדא שלים, קדם מארי דעלמא, ואשכח ליה תמן.

(עא) מה עבד קב"ה. נטל ליה לההוא ענפא, ונטע ליה, ואשקי ליה, ואשתדל עליה, ואעקר ליה מתמן, ואשתיל ליה בארעא אחרא. דכתיב, ^(ח) לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך. ועבד מניה עמא קדישא, ודא היא מציאה, דאשכח קב"ה בארעא, דלא מהימנא ביה בקב"ה, ולא ידעי מאן איהו. (עב) אמר ההוא יודאי, ודאי שפיר הוא, ויאות כלא. אבל אית לשאלה, אי אברהם הוה דיוקנא א דאצטריך. ותו דהא קרא לא אוכח על אברהם כלל, ולא אדכר ב לאברהם, ולא ליצחק, אלא ליעקב בלחודו. דכתיב, ^(ט) כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו, וכתיב בתריה ימצאהו.

(עג) א"ר אלעזר, עכ"ז לא קשיא הכא, דהא אברהם אשכחן דנפק מגו פלחי ע"ז. והכא אע"ג דיעקב אידכר, הוא ג קאי על אברהם, ולית פירוכא כלל במלה. אבל אי ידעת מלה או חידושא, אימא.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ח) (בראשית יב) לך יג לעיל כי תשא כד. (ט) (דברים ו) א ה"ג בדפוס קראקא ג"א דרוא עלאה כלא היא דיוקנא ואצטריך למהוי דיוקנא דהא אברהם מאתר עלאה הוה ונפק ואברהם לתתא הכי אצטריך ותו (חינצא מונקאטש). ב ג"א מוסיף לאברהם כלל (קראקא). ג ה"ג בדפוס מונקאטש ג"א ל"ג קאי (דפוסים ראשונים).

מאמר

הסולם

ואתן אדם תחתך

אמר להם, חכמים, כל הדברים האלו, כמה טובים הם, ודברים עליונים קדושים הם. מה שכתוב אחריה, ימצאהו בארץ מדבר וגו' מה פירושו.

(עב) אמר ההוא יודאי וכו': אמר אותו היהודי, ודאי יפה הוא, והכל נכון. אבל יש לשאול אם אברהם הוא הצורה שנצרך להשמיענו עליה, ימצאהו בארץ מדבר. ועוד הרי מן הכתוב, אינו משמע כלל שסובב על אברהם, כי אינו מזכיר את אברהם ולא את יצחק אלא את יעקב בלבדו, שכתוב, כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו, ואחריו כתוב, ימצאהו בארץ מדבר.

(עג) א"ר אלעזר עכ"ז וכו': אר"א, עם כל זה אין כאן קושיא, כי אברהם מציאנו שיצא מתוך עובדי עבודה זרה, וע"כ שייך בו מציאה. ואע"פ שיעקב נזכר כאן הוא סובב על אברהם, ואין קושיא בדבר כלל. אבל אם ידעת דבר או חידוש, אמור.

(ע) אמר ליה אי וכו': אמר לו אם אתה יודע בו דבר, אמור. כי דבר זה העמידו באברהם, שמצא אותו הקב"ה בארץ, שהיו עובדים עבודה זרה, ולא היו יודעים באמונת הקב"ה, אלא כולם היו תועים אחר עבודה זרה, וקם אברהם, וגידל ביניהם ונעשה ענף אחד שלם לפני רבון העולם, והוא מצא אותו שם.

(עא) מה עבד קב"ה וכו': מה עשה הקב"ה לקח אותו הענף, ונטע אותו, והשקה אותו, והשתדל עליו, ועקר אותו משם, ושתלו בארץ אחרת. שכתוב, לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך. ועשה ממנו עם קדוש. וזו היא המציאה שמצא הקב"ה בארץ, שלא האמינו (דפוס דף ג"ה ט"א)

מאמר תהו ובהו חשך ורוח

(עד) פתח ה הוא יודאי ואמר, ה והארץ היתה תהו ובהו, מאן ארץ. ההיא דאשתמודעא ה עילא ותתא. היתה תהו, מאי תהו. דא קו ירוק, דאקייף כל עלמא. ואיקרי קו תהו, דכתיב, ונטה עליה קו תהו ואבני בהו. כמה דתנינן, אבנין מפולמות דמשתקעין גו תהומי, ומנהון נפקין מיין.

(עה) השתא אית למנדע, תהו דאיהו קו ירוק, מאי הוא קו ירוק. אלא אשכחן בספרא דאסייא, קירטינא, ויודן דקסרי שמיה, וקראן שמיה ה קירטינא אסייא, בגין דאיהו רב על כל אסיין, ויקרא בחכמתא. והכי ה בלשון פרסי, לב"ג יקירא, קראן ליה. קירטינא. רב ויקירא בחכמתא. ה והוה *) אמר, והארץ היתה תהו, מאי תהו. איהו קו ירוק, דאסחר, כל עלמא. ומאן איהו. קליפה דאגוזא. ודא איהו קליפה דלבר, דאיהו ירוק.

(עו) לגו מניה, בוהו. אינון אבנין מפולמות דמנהון נפקי מייא. מן תהו אתמשיך עור ובשר. מן בהו אתמשכו גרמי.

(עז) לגו מניה וחשך. דא ה חשיכו דאתמשך מניה עמא דעשו. ואיתימא נ מן תהו. הכי הוא ודאי, דהא חשך מניה תלייא תהו. אלא אינון ה אבנין

חלופי גרסאות

י (בראשית א) בא יו. כ (ישעיה לז) הקסה"ז קצו ד ג"א ואמר ההוא יודאי (קראקא). ה ג"א עלאה ותתאה בהשטות ח"ג ד' שה. ד"י ת"ז ת"ע ד' קכ. ו ג"א דקריטינא (קראקא). ז ג"א דקסרייא (קראקא). ח ג"א קרטינא (קראקא). ט ג"א מוסיף אמרי בלשון (דפוסים ראשונים). י ג"א קרטינא (קראקא). כ ג"א והוא (קראקא). ל ג"א ל"ג כל (קראקא). מ ג"א משיכו (מונקאטש במרובעים). נ ג"א מאן (קראקא). ס ג"א ל"ג אבנין (קראקא).

מסורת הזהר

תהו ובהו חשך ורוח

הסולם

מאמר

קליפת האגוז. וזו היא הקליפה החיצונה שהיא ירוקה.

(עו) לגו מניה בוהו וכו': לפנים ממנו. מן הקליפה הירוקה, הוא בוהו. והוא אבנים מפולמות שמהן יוצאים מים. מן תהו נמשך עור ובשר מן בוהו נמשכות עצמות.

(עז) לגו מניה וחשך וכו': לפנים ממנו. מבוהו, הוא וחשך. זה הוא חשכה שנמשך ממנה עמו של עשו. ואם תאמר שהוא נמשך מתהו, כך הוא ודאי, כי חשך תלוי ממנו תהו. כלומר, שחשך הוא בחינת תהו, שהוא מלכות דמדת הדין, אלא שנמתק בבניה, ואז נעשה בחינת חשך. שה"ס אש מתלקחת מן המלכות לבניה. אלא אלו אבנים מפולמות, שהן בהו, נכנסו באמצע בין תהו ובין חושך, שנמכוהו נמשכות העצמות, כמו שלמדנו. וחושך, הוא המשכה דקה, מפני שנמתקה בבניה, שממנו נמשך עשו. כבר נתבאר היטב, כל אלו ד' בחינות, תהו, בהו, חשך, ורוח ואלקים, עם ד'

(עד) פתח ההוא יודאי וכו': פתח אותו היהודי ואמר והארץ היתה תהו ובהו. שואל, מי היא ארץ הזו. ומשיב, היא אותה הנודעת למעלה ולמטה. דהיינו המלכות. היתה תהו, מהו תהו. ומשיב, זהו קו ירוק שמקיף כל העולם. ונקרא קו תהו. שכתוב, ונטה עליו קו תהו ואבני בהו. כמו שלמדנו, שאבני בהו הן אבנים מפולמות הנשקעים בתוך התהום, ומהם יוצאים מים. (כמ"ש בזהר בראשית א' אות כ"ב ע"ש).

(עה) השתא אית למנדע וכו': עתה יש לדעת. תהו שהוא קו ירוק, מהו קו ירוק. אלא מצאנו בספרו של הרופא קירטינא, ושמו יודן דקסרי, וקוראים שמו קירטינא הרופא. משום שהוא גדול על כל הרופאים, ויקר בחכמה. וכך בלשון פרס, לאדם יקר קוראים לו קירטינא. שמורה, שהוא רב ויקר בחכמה. והוא אמר, והארץ היתה תהו. מהו תהו. הוא קו ירוק המקיף כל העולם. ומה הוא. הוא (דפוס דף ג"ה ט"א י' ט"ב)

ע מפולמות, עאלו באמצעיתא, דמניה אתמשכן גרמין, כמא דאיתמר. וחשך משיכו דקיק, דמניה אתמשך עשו.
 עח) ורוח אלהים, דא מוחא דאגוזא, דמתמן איתמשך יעקב שלימא, כגוונא דאגוזא דא, דכתיב, ^ז והנה רוח סערה באה מן הצפון, לקבליה דתהו. לגו מניה ענן גדול, לקבליה דבהו. לגו מניה ואש מתלקחת, לקבליה דחשך. לגו מניה ונגה לו סביב, לקבליה ^ז דורוח אלהים.
 עט) ומתוכה כעין החשמל, לגו מכלא. ^ז דלקבליה, מרחפת על פני המים. דא רוח דאימא עילאה, דקא מרחפא על כלא. ויעקב שלימא, איהו ^ז ודאי מוחא דאגוזא. והקב"ה ימצאהו בארץ מדבר ודאי. לבתר עבד הקב"ה לכל אינון ^ז קליפין דלהון, דיהון כלהון משתעבדין ליה. ^ז
 מאמר אראנו ולא עתה אשורנו ולא קרוב
 פ) ת ^ז אראנו ולא עתה אשורנו ולא קרוב דרך כוכב מיעקב וקם שבט מישראל וגר. אראנו, למלה דפורקנא דא, ^ז דאיהו רביעאה. ולא עתה, אלא לסוף יומי.
 פא) שית יומין הו בעלמא, ביומא רביעאה חמינא, דנהורין ^ז דהו ביה, מסתלקי ומתדעכי. שמשא וסיהרא וכוכביי ומזלי ^ז אתגניזו ביה. ^ז הני אתהו בעובדא דבראשית, וביה אסתלקו ביומא דאלף רביעאה.

ז) (יחזקאל א) וירא סה יתרו מח שו שי ויקהל חגי ע נ"א מפולמין (דפוסים ראשונים). פ נ"א דרוח בלק ריא לעיל יתרו אות שלד. ח) (במדבר כד) לעיל (דפוסים ראשונים). ז נ"א דקבליה (דפוסים ראשונים). ק נ"א ודא (קראקא). ר ה"ג בדפוס מונקאטש במרובעים נ"א ל"ג מן קליפין עד סוף האות (דפוסים ראשונים). ט בדפוס כתבו תשלום הענין תמצאהו בסוף פרשת האזינו דף רצ"ט. ת נ"א עוד לפרשת בלק (דפוסים ראשונים) ובדפוס מונקאטש ל"ג מן אות פ' עד אות צ"ו. א נ"א איהו (קראקא). ב נ"א הו (קראקא). ג נ"א אגניזו (דפוסים ראשונים). ד ה"ג הסלם נ"א הני ול"ג אתהו ונ"א אתהו ול"ג הני (דפוס ירושלים) נ"א הוי (דפוסים ראשונים).

תהו ובהו חשך ורוח

הסולם

מאמר

ד' בחינות המובאים להלאה, רוח סערה, ענן גדול, ואש מתלקחת. ונגה, בזהר (בראשית א' מאות י"ז עד כ"ז).
 עח) ורוח אלקים דא וכו': ורוח אלקים, זהו המוח של האגוז, שמשם נמשך יעקב איש תם, כעין האגוז הזה. שכתוב, והנה רוח סערה באה מן הצפון, הוא כנגד תהו. לפנים ממנו ענן גדול, הוא כנגד בהו. לפנים ממנו ואש מתלקחת, הוא כנגד חשך. לפנים ממנו ונגה לו סביב, הוא כנגד ורוח אלקים (כמ"ש כל זה בזהר הנ"ל).
 עט) ומתוכה כעין החשמל: היינו לפנים מן הכל. וכנגדו הוא מרחפת על פני המים, זה הוא רוח עליון מאמא עלאה, שהיא בינה, המרחפת על הכל. ויעקב התם, (דפ"י דף נ"ה ט"ז)

מאמר אראנו ולא עתה אשורנו ולא קרוב
 פ) אראנו ולא עתה וגר: אראנו ולא עתה אשורנו ולא קרוב דרך כוכב מיעקב וקם שבט מישראל וגר. אראנו, היינו לדבר הגאולה הזה, שהיא גלות רביעית. ולא עתה, אלא לאחרית הימים.
 פא) שית יומין הו וכו': ששה ימים היו בעולם, במעשה בראשית, וביום רביעי ראיתי, שהאורות היו מסתלקים בו ודועכים. השמש והלבנה והכוכבים והמזלות נגזזו בו.
 כי

(פב) בכה ר"ש ואמר, ווי דגלותא אתמשך, ומאן יכיל למסבל ליה. ה אמר ליה, אי רבי אי רבי, אלו הוית ידע כמה ו ערטולא ובלבולא, עבד קב"ה בכלהו רקיעין, בשעתא דגזר ומסר לון ז לישראל בידא דההיא שפחה, ולאשתעבדא תחות ידא ח דאדום.

(פג) בשעתא דהוו כתבי פתקין ברקיעא, עד דלא אחתימו, בגושפנקא דחותמא דמלכא, קרא קב"ה לכל חילי שמייא, וקרא לגבריא דקסת הסופר בחרצוי, ואמר ליה, איעכב פתקין עד דלא אחתימו, ואבכה על בני, ואעביד להון מספדא ואבלא. באומאה עלייכו, כל חילא דשמיא, דתשבקון לי, ולא תתקפון לנחמא לי. כד"א, ט על כן אמרתי שעו מני אמרר בבכי אל תאיצו לנחמני על שוד בת עמי.

(פד) בעט בעיטין ברקיעא דערבות, ועבד ביה בקועין וחלונין פתיחין. פתח ואמר, בני. בני רחימו דמעיי, רביתי לכו, ונטלית לכו, כאבא דנטיל לבריה, אוליפנא לכו דחלתי, אשלטית לכו על כל אומין דעלמא. חבתון קמאי בכמה חובין, עברנא עלייכו, בגין דבנין יקירין. רחימין הוויתן קמאי. (פה) בני בני, אקרא לארבע סטרין דעלמא, ואומינא להו עלייכו. מזרח מזרח, באומאה עלך, אי בני יתבדרון בינך, דתסתכל בתוארא ודיוקנא דילהון,

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ח ה"ב בהדפוסים הראשונים נ"א ל"ג אמר ליה (דפוס ירושלים). ו נ"א ערטורא (חינצ'א). ז נ"א ל"ג לישראל (קראקא). ח נ"א דישמעאל (דפוס ירושלים). ט נ"א שליטת (קראקא). י נ"א דקימין קמאי היתון (קראקא).

מאמר

הסולם

אראנו ולא עתה אשורנו ולא קרוב

שנחתמו, ואבכה על בני, ואעשה להם מספד ואבל. משביעני אתכם כל צבאות השמים, שתעזבו אותי, אל תאיצו לנחמני. כש"א על כן אמרתי שעו מני אמרר בבכי אל תאיצו לנחמני על שוד בת עמי.

(פד) בעט בעיטין ברקיע וכו': בעט בעיטות ברקיע שנקרא ערבות. ועשה בו בקיעות, וחלונות פת חים. פתח ואמר, בני. בני אהובי מעי, גדלתי אתכם, ונשאתי אתכם, כאב הנושא את בנו, לימדתי אתכם יראתי, השלטתי אתכם על כל אומות העולם. חטאתם לפני בכמה חטאים. עברתי עליכם, דהיינו שנחלתי לכם, משום שבנים יקרים אהובים הייתם לפני.

(פה) בני בני אקרא וכו': בני בני אקרא לארבע רוחות העולם, ואשביע אותם עליכם. מזרח מזרח, בשבועה עליך, אם בני יתפזרו בינך, תסתכל בתואר ובצורה שלהם. איך

כי כתוב בו יהי מארת חסר ו'. אלו היו ביום רביעי ממעשה בראשית, וכמו כן נסתלקו בו המאורות ביום, שהוא האלף הרביעי, שבו נחרב בית המקדש.

(פב) בכה ר"ש ואמר וכו': בכה ר"ש ואמר, אוי שהגלות נמשכת, ומי יכול לסבול אותה. אמר לו, אהה רבי אהה רבי, אלו היית יודע כמה כלה ובלבול עשה הקב"ה בכל הרקיעים, בשעה שגזר ומסר את ישראל בידיה של אותה שפחה, ולהשתעבד תחת יד אדום.

(פג) בשעתא דהוו כתבין וכו': בשעה שהיו כותבים פסקי דינים ברקיע, מטרם שנחתמו בטבעת חותם המלך, קרא הקב"ה לכל צבאות השמים, וקרא לגבריא דקסת הסופר במתניו, ואמר לו עכב הפסקים מטרם (דפ"י דף נ"ה ט"ב)

היך אשתני ואשתחר בענויין * דעבדון לון בגווד, ותבכה ותספד עליהון ותנטר לון.

(פו) בני בני, כד הויתון בביתאי, בתוקפא דאמכת, בעידונין בעינוגין, לא אשגחתון עלי. בני בני, מה אעביד לכון, גזירא * גזרנא באומאה, אלא אנא ואתון נגלי.

(פז) משה רעיא מהימנא, * איך לא תשגח על בני, ענא קדישא דמסרית בידך. מזרח מזרח, אתערי לגבי משה, ותבכון ותספדון על בני, אבלא ומספדא אשמעו כחדא, עד דאנא אשמע ואתרוי עמכון.

(פח) בני בני, רחימין דנפשאי, היך * תהכון בשלשלאין תקיפין, ידכון מהדקן לאחורא. בנין דאתרביאו בעידונין, בנין דהוו יקירין מפז וספירין. בני בני, חסידין קדישין, היך תפלון בידי נוכראין, * דלא רחמין כלל. בשרא קדישא דגופיכון, איתרמי ואתחלל בשווקים וברחובות, בני בני. ווי עליכון ועלי. כדין בזע פורפירא דיליה. והיינו דכתיב, בצע אמרתו.

(פט) * דרום דרום, באומאה עלך, * כד יתבדרון בני בגווד, דתסתכל בהו היך משחרא דיוקניהון, וימינהון תבירין * ביני עממיא. דרום דרום, באומאה עלך, אתער לגבי אברהם רחימאי, * ואימא ליה איך נפלו בנוי, ואתבדרו בין שנאיהון, ותבכון ותספדון עליהון. דרום דרום, באומאה עלך, דתנטר בני רחימו דנפשאי, כד יתבדרון בגווד.

חלופי גרסאות

נ ג"א דיעבדון (דפוסים ראשונים). ז ה"ג בדפוס קראקא ג"א ל"ג גזרנא (חינצא). ח ה"ג בדפוס ירושלים במרובעים ג"א לא גרסינן איך (דפוסים ראשונים). נ ג"א בלא רחימין (קראקא). ט ג"א ל"ג דרום דרום באומאה עלך (קראקא). ע ג"א בני כד יתבדרון (קראקא). פ ג"א בנו (קראקא). צ בדפוס קראקא חסר מז ואנפא ליה עד ואימא ליה שבאות צ.

אראנו ולא עתה אשורנו ולא קרוב

הסולם

מאמר

(פח) בני בני רחימין וכו': בני בני אהובי נפשי, איך תלכון בכבלים חזקים, ידכם קשורים לאחור. בנין שגודלו במעדנים, בנין שהם יקרים מפז וספירין, בני בני חסידין קדושים, איך תפלון ביד נכרים שאינם מרחמים כלל. בשר הקדוש שבגופיכם, איך הושלך וחולל בשווקים וברחובות. בני בני אוי עליכם ועלי. או קרע לבוש מלכות שלו. והיינו שכתוב בצע אמרתו.

(פט) דרום דרום באומאה וכו': דרום דרום בשבועה עליך, כשיתפזרו בני בך, תסתכל בהם איך נשחר צורתם, וימינם שבורה בין העמים. דרום דרום בשבועה עליך, שתעורר לאברהם אהבי, ואמור לו, איך נפלו בניו

איך נשתנו ונשחרו בעינוים שעושים להם בתוכך, ותבכה ותספד עליהם, ותשמור אותם.

(פו) בני בני כד וכו': בני בני, כשהייתם בביתי בחיק אמכם בעדונים בתענוגים, לא השגחתם עלי. בני בני מה אעשה לכם, גזרה גזרתי בשבועה, לנלוותכם, אלא אני ואתם נגלה.

(פז) משה רעיא מהימנא וכו': משה רעיא מהימנא. איך לא תשגיח על בני, צאן קדשים שמסרתי בידך. מזרח מזרח, התעורר אל משה, ותבכו ותספדו על בני. השמיעו אבל ומספד יחד, עד שאני אשמע ואדאב עמכם. ואתרוי, הוא מלשון בריה דריותא (וי"ד כ"ו) שפירושו דאב וכוואב.

(דפוס דף נ"ה ט"ב * ט"ג)

(צ) צפון צפון, אתער בקול בכיה ומספד ואבלא ויגונא לגבי בני. ואימא ליה לעקידא דמדבחי, היך אזלין בנוי, והיך נפלון בחרבא. לא תימרון דא, ולא תהודעון דא ליעקב אבוהון. דלא יהפך עלמא בריגעא.
(צא) מערב מערב, אתער לגבי נאקת חללין, וקרבין תקיפין דבני. איתער לגבי רחימתי יונתי תמתי, היך אזלין בנהא. והיך מתבדרין בכמה סטריין.

(צב) אחתי ברתי רעייתי רעייתא דילי, רחימתא דנפשאי, מה נעביד מן בנא מה יעבדון אינון. אבל רחימתי אחתי, אימא לך, אי ברעו סלקא עלך, אנת מרובעת, וגדפין דילך פרישן לדי סטריין, באומאה עלך ברתי יחידתי, דתהך בהדיהו, ולא תשבוק לון, ותחפי עליהו בארבע סטריין דעלמא. ואי לא, יתאבדון מעלמא.

(צג) מה אימא לך ר', בההיא שעתא דכנסת ישראל שמעת דא, ארימת קלא, ואודעונו תמניסר אלף עלמין, וקב"ה בהדה. וכדין ט קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה. וקב"ה כדין, ט ויקרא אדני ה' צבאות ביום ההוא לבכי ולמספד.

(צד) מאן חמא ט ערטולא בכלהו רקיעין. מאן חמא בלבולא ומספידא דתמן. עד דכל חיילי שמייא חשיבו, דכל עלמין יתהפכון.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ט) (ירמיה לא) חיי שרה רסח ז"ח ד' צא ט"ב. ט ה"ג בדפוס ירושלים ג"א ל"ג אבוהון (דפוסים ראשונים). ר ג"א בנהא (דפוסים ראשונים). ט ג"א ערטורא (דפוס ירושלים).
(ט) (ישעיה כב) נח נא. ט

אראנו ולא עתה אשורנו ולא קרוב

הסולם

מאמר

הם. אבל אהובתי אחותי, אני אומר לך, אם עולה ברצון עליך, הנה את מרובעת, שכוללת ארבע ספירות חורב תו"מ, וכנפים שלך פרושות לדי רוחות העולם, בשבועה עליך בתי יחידתי, שתלך עמהם ולא תעזוב אותם, ותכסה עליהם בד' רוחות העולם. ואם לא תעשה כן, הם יאבדו מן העולם.

(צג) מה אימא לך וכו': מה אומר לך, רבי, באותה שעה שכנסת ישראל, דהיינו השכינה, שמעה זאת, הרימה קול, ונודעונו י"ח אלף עולמות, והקב"ה עמה. ואז, קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה. והקב"ה אז, ויקרא אדני ה' צבאות ביום ההוא לבכי ולמספד.

(צד) מאן חמא ערטולא וכו': מי ראה הבהלה שבכל הרקיעים. מי ראה הבלבול והמספד

בניו, ונתפזרו בין שונאיהם, ותבכו ותספדו עליהם. דרום דרום בשבועה עליך, שתשמור בני אהובי נפשי כשיתפזרו בתוכך.

(צ) צפון צפון אתער וכו': צפון צפון, התעורר בקול בכיה ומספד ואבל ויגון על בני. ואמור לו אל העקוד על מזבחי, דהיינו יצחק, איך הולכים בניו בגלות, ואיך נופלים בחרב. אל תאמרו זה ואל תודיעו זה ליעקב אביהם, שלא יהפך העולם ברגע.

(צא) מערב מערב אתער וכו': מערב מערב, התעורר לאנקת חללים, והמלחמות החזקות של בני. התעורר אל אהובתי יונתי תמתי, דהיינו השכינה, איך הולכים בניה בגלות, ואיך הם מתפזרים בכמה צדדים.

(צב) אחתי ברתי רעייתי וכו': אחותי בתי רעייתי, הרועה שלי, אהובת נפשי, דהיינו השכינה, מה נעשה מן בנינו, מה יעשו (דפוס דף ג"ה ט"ג)

צה) אמר לה קב"ה לכנסת ישראל, ברתי יחידתי ה דילי, תהך לחפייא עלייהו, ולדיירא עם א בננן. אמרה ליה, מארי דעלמא, לא איהך. בתר דרבית לון, ותקינית לון, וגדילית לון. ב אהי חמית לשנאיהון דאכלי לון, ותינשי לנא תמן. כדין אומי קב"ה לה, לאקמא לה, ג ולמפרק לון לישראל, ד ולאפקא לון מגלותא. כד"א, ה) כה אמר ה' מנעי קולך מבכי וגו', ויש תקוה לאחריתך כר, ושבנו בנים לגבולם.

צו) ועל דא נפקת מקמיה. כיון דנפקת מקמיה, פתח ה קב"ה על כל חילי שמייא ואמר איכה יועם זהב, וכל ההוא קינה דאלפא ביתא, קב"ה בלחודוי אמר לה. לבתר קשר רחימין בההוא ו תניינא ז וחתמו פתקין. צז) והשתא אהדרנא ס לפרשתא, דודאי גלותא אתמשך. צ) אראנו ולא עתה, למאן . קאמר אראנו. לההוא דאיתמר עלוי כי איננו. כד ייתי לפקדא לאיילתא. ולא עתה, ולא לזמן קרוב. אשורנו ולא קרוב, אסתכלנא ביה, אבל לאו כ כען, אלא לזמן רחוק.

מאמר דרך כוכב מיעקב

צח) דרך כוכב מיעקב, י רבי רבי, כמה רזין סתימין כלילן הכא.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

9) (ירמיה לא) ויצא רלב. צ) (במדבר כד) לעיל אות פ. ת ג"א דלך (קראקא) ג"א דילך דתהך (חניצא). א ג"א בני (קראקא) ג"א בנן (חניצא). ב ג"א איהי (קראקא). ג ג"א ולמפרש (קראקא) ג"א ולמפרע (חניצא). ד ג"א ליג ולאפקא לון מן גלותא (קראקא). ה ג"א ליג קב"ה (קראקא). ו ה"ג בדפ ס קראקא ג"א תנייא (חניצא) ג"א אלייא (דפוס ירושלים). ז וסתמו (קראקא). ח ג"א ליג מן והשתא עד אראנו (מונקאטש). ט ג"א מוסיף לפרשתא דבלעם (חניצא). י ה"ג בדפוס מונקאטש ג"א ליג קאמר אראנו (דפוסים ראשונים). כ ה"ג בדפוס מונקאטש ג"א ליג כען (דפוסים ראשונים). ל ג"א דרך וליג רבי רבי (קראקא).

מאמר

הסולם

אראנו ולא עתה אשורנו ולא קרוב המלכות שמחזה ולמטה, בגלות, קשר אהבה באותה השנה, דהיינו במלכות שמחזה ולמעלה, שנקראת לאה. וחתמו פסקי הדינים. צו) והשתא אהדרנא לפרשתא וכו': ועתה נחזור לפרשת בלעם. כי ודאי הגלות, נמשכת. אראנו ולא עתה. שואל, על מי אומר אראנו. ומשיב היינו על אותו שנאמר עליו, מאנה להנחם על בניה כי איננו. ואמר אראנו כשיבא לפקד את האילה, שהיא השכינה להוציאה מגלות. ולא עתה, ולא בזמן קרוב. אשורנו ולא קרוב. היינו אני מסתכל בו, אבל לא עתה אלא לזמן רחוק.

מאמר דרך כוכב מיעקב

צח) דרך כוכב מיעקב: רבי רבי, כמה סודות סתומים כלולים כאן. פתח ואמר ויפל ה' אלקים תרדמה על האדם וישן. כי כשברא הקב"ה את האדם הראשון שהוא ז"א, בראו דו

והמספד אשר שם, עד שכל צבאות השמים חשבו שכל העולמות יתהפכו.

צה) אמר לה קב"ה וכו': אמר לה הקב"ה לכנסת ישראל, בתי יחידתי שלי, תלכי לחפות עליהם ולדור עם בנינו. אמרה לו, רבון העולם, לא אלך. אחר שגדלת איתם, ותקנת אותם, והגדלת אותם. אהיה רואה, ששונאיהם אוכלים איתם, ותשכח אותנו שם. אז נשבע לה הקב"ה, להקים אותה, ולגאול את ישראל, ולהוציאם מן הגלות. כש"א, כה אמר ה' מנעי קולך מבכי וגו' ויש תקוה לאחריתך וכו' ושבנו בנים לגבולם.

צו) ועל דא נפקת וכו': ועל זה, כלומר, כיון שנשמעה זה, יצאה ממנו, ללכת לגלות. כיון שיצאה ממנו, פתח הקב"ה על כל צבאות השמים, ואמר, איכה יועם זהב, וכל אותה הקינה של אלפא ביתא. הקב"ה בלבדו אמר לה. אח"כ, אחר שיצאה רחל, שח"ס (דפו"י דף ג"ה ט"ג)

פתח ואמר, (ק) ויפל ה' אלהים תרדמה על האדם וישן. כד ברא קב"ה לאדם קדמאה, דו פרצופין בראו, ׀ והוּו מתחברין כחדא בלא פירודא. מאי טעמא. בגין דכתיב, (ו) זכר ונקבה בראם, בלא פירודא, ולא כתיב בראו, אלא בראם. (צט) כיון דאתבריאן, הוּו כחדא * דא עם דא, בשיקולא. מה עבד ליה קב"ה. נסר ליה ׀ נסירו, ונטל לנוקבא מניה, ואתקין ׀ לה בכמה תיקונין, ׀ וקשטה בכמה קישוטין, ואלביש ׀ לה בכמה לבושיין. (ק) באן אתר. בגנתא דעדן אתקין ׀ לה. ׀ כמה קישוטין קשט ׀ לה. שבעין. ואינון שבעים פנים דאורייתא. כמה תיקונין תקין לה. תליסר תיקונין. אינון תליסר מכלילין, דאורייתא נדרשת בהו. כמה לבושיין אלביש ׀ לה. שית לבושיין. ואינון שית סדרי משנה, ׀ בשית אנפין. (קא) כל הני תיקונין, וכל הני קישוטין, וכל הני לבושיין, עבד לה קב"ה תמן בגנתא דעדן, ולבתר ויביאה אל האדם. ואדם היכן הוה. באתר ׀ דנקודה דציון, דבי מקדשא תמן. ומתמן נטיל לון, ואעיל לון בגנתא דעדן, וברייך לון ברכת חתנים. (קב) ורזא דא, דרך כוכב מיעקב. דרך וקשיט ותקין ההוא כוכב, דאתנטיל מיעקב. דבגין כך, בגינה יתגלי, מאן דיתגלי. בגין דעל דא הוה

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(א) (בראשית ב) ב"א רעז. (ו) (שם ה) ב"ב שסו. ׀ ב"א הוּו (דפוסים ראשונים). ׀ ב"א נסירין (דפוסים ראשונים). ׀ ב"א ליה (קראקא). ׀ ע ב"א וקשטו (קראקא). ׀ ב"א ל"ג לה (קראקא). ׀ צ ב"א ליה (קראקא). ׀ ק ב"א בכמה (דפוסים ראשונים). ׀ ר ב"א ליה (קראקא). ׀ ש ב"א להו (קראקא). ׀ ת ב"א מוסיף שית סדרין דאורייתא בשית (קראקא). ׀ א ב"א דנקבה (קראקא).

דרך כוכב מיעקב

הסולם

מאמר

כמה לבושים הלביש אותה. ששה לבושים. והם ששה סדרי משנה, בששה פנים.

(קא) כל הני תקונין וכו': כל אלו תקונים, וכל אלו העדיים, וכל אלו לבושים, עשה לה הקב"ה שם בגן עדן, ואח"כ, ויביאה אל האדם. ואדם היכן היה. הוא היה במקום נקודת ציון של בית המקדש אשר שם. ומשם לקח אותם הקב"ה, והביאם בגן עדן וברך אותם ברכת חתנים

(קב) ורזא דא דרך וגו': וזה סוד, דרך כוכב מיעקב, דרך וקישט ותקן אותו כוכב, שה"ס המלכות, שנלקח מיעקב, דהיינו שננסרה מז"א. שמשום זה, יתגלה בשבילה מי שיתגלה. דהיינו המשיח. כי על זה בא ז"א אליה ונשמת המשיח נמשכת ממעלה למטה. וקם שבט בישראל, היינו עץ החיים, שהוא ז"א, וקם הוא

דו פרצופין, דהיינו שני פרצופין, ז"א ומלכות, שהם זכר ונקבה דבוקים זה בזה. והיו מתחברים יחד בלי פרוד. מהו הטעם. הוא משום שכתוב, זכר ונקבה בראם, בלי פרוד. ולא כתוב בראו, אלא בראם. משום שהיו שנים.

(צט) כיון דאתבריאן הוּו וכו': כיון שנבראו היו כאחד זה עם זה בשוה. מה עשה הקב"ה, נסר אותם בנסירה, ולקח הנקבה ממנו, ותקן אותה בכמה תקונים, וקישט אותה בכמה עדיים, והלבשה בכמה לבושים. וסוד הנסירה ע"י באדרא רבא נשא אות שכ"ד ע"ש.

(ק) באן אתר בגנתא וכו': שואל, באיזה מקום תקן אותה. ומשיב, בגן עדן תקן אותה. כמה עדיים העדה אותה. שבעים. והם ע' פנים לתורה. כמה תקונים תקן לה. שלש עשרה. והם י"ג מדות שהתורה נדרשת בהם. (דפוס ידן ב"ה ט"ג י) (ט"ד)

אתי לגבה, ואתמשך מעילא לתתא. וקם שבט מישראל, דא אילנא דחיי. וקם: כמד"א, ^ש והקימותי את בריתי.

קג) וכד יהא דא, ומחץ פאתי מואב וגו'. כל אינון סטרינ דאתאחדון באילנא תתאה, יתעברון ^ב ויתעדון מניה. כדין, ^מ ויאמר האדם זאת ^נ הפעם. דא זמנא ^ז דעדונין וענוגין, לאשתעשעא כחדא ולא כשאר זמנין דסטרא בישא אתאחדת ביננא. אבל השתא לית ערבוביא דסטרא אחרא עמנא, אלא עצם מעצמי, ^ה ולא שיתופא אחרא דביש.

קד) ^ו עצם מעצמי, נהירו דאספקלרייא דנהרא ^ז ממשי. ובשר מבשרי, מלבושא מההוא מלבושא דאתלבש ביה נהורא עילאה דילי. לזאת יקרא אשה, בשלטנותא עילאה על כל עלמא, דלא תעדי לעלם. כדין ^א תדיק ותסיף כל מלכוותא והיא תקום לעלמיא.

קה) אראנו ולא עתה, ראייה דא ^ח דאנא חמינא, זמינא למחמי ליה, ולא תקרבא כחדא. ולא עתה, בגלותא דבבל, בההוא ביתא ^ט דבנו עולי גולה. אשורנו, אנא זמינא לאסתכלא ביה אנפין באנפין. ולא קרוב, ^י אלא בההוא ביתא בתרייתא. ^כ דבין בהאי ובין בהאי, לא הוה נייחא, ולא קורבא ואחדותא כדקא יאות.

קו) אי רבי אי רבי, כמה קשיא מלה, ^י כמה אריך זימנא, כמה עאקו

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

^ש (שם ו) נח ו. ת) (שם ב) ביא רמב. א) (דניאל ב) ב ג"א ויתערוך (דפוסים ראשונים). ג ג"א ל"ג הפעם (קראקא). ד ג"א מוסיף איהו זימנא דעידונין (קראקא). ה ג"א בלא (דפוסים ראשונים). ו ג"א מוסיף ובשר מבשרי עצם (דפוסים ראשונים). ז ה"ג בדפוסים ראשונים ג"א ממני (מונקאטש במרובעים). ח ג"א ל"ג דאנא חמינא (קראקא). ט ג"א דבהו עילי (קראקא). י ה"ג דפוס מונקאטש במרובעים ג"א ל"ג אלא (דפוסים ראשונים). כ ג"א דבין האי ובין האי (דפוסים ראשונים). ל ג"א ואריך ול"ג כמה (דפוסים ראשונים).

דרך כוכב מיעקב

הסולם

מאמר

אשה, היינו בממשלה עלינוה על כל העולם, שלא תסור ממנה לעולם. אז תכתוש ותכלה כל הממלכות והיא תקום לעולם.

קה) אראנו ולא עתה: ראייה זו שאני רואה, אני עתיד לראותו ולהתקרב עמו יחד. ולא עתה, ולא בגלות בבל, בבית ההוא שבנו עולי הגלות, אשורנו, אני עתיד להסתכל בו פנים בפנים, ולא קרוב, אלא בבית ההוא האחרון. כי בין בזה, כמקדש ראשון, ובין בזה, במקדש שני, לא היו נחת וקרבה ואחדות כראוי.

קו) אי רבי אי וכו': אהה רבי אהה רבי, כמה קשה הדבר, כמה ארוך הזמן, כמה צרות על צרות עתידים לשונאיהם של ישראל בגלות

הוא כמו שאתה אומר, והקימותי את בריתי, שהוא לשון תקומה, וממשלה.

קג) וכד יהא דא וכו': וכשיהיה זה, אז ומחץ פאתי מואב. שכל אלו הצדדים הנאחזים באילן התחתון, שהוא המלכות, יעברו ויסורו ממנה. אז, ויאמר האדם זאת הפעם. זהו הזמן של עדונים ותענוגים להשתעשע יחד, ולא כשאר הזמנים, שהצד הרע נאחז בינינו. אבל עתה אין ערבוב של הצד האחר עמנו. אלא עצם מעצמי, ולא חבור אחר מרע.

קד) עצם מעצמי נהירו וכו': עצם מעצמי, פירושו, אור של מראה המאירה ממש. ובשר מבשרי, היינו מלבוש ממלכות ההוא שנתלבש בו האור העליון שלי. לזאת יקרא (דפוס יד ג"ה ס"ד)

על עאקו, זמינין לשנאיהון דישראל בגלותא, וכמה ישלטון חיוותא, וכמה ישאגון למיטרף טרפין דישראל, בכל זמנא וזמנא עד סוף ׀ יומיא.
 קז) נ כעת לסוף יומיא, כפום שעתא דיומא, בעידן ׀ די זרח שמשא, מן יומא שתיתאה, בשעתא דיומאנון לפום מנין שנין, ׀ דיובל ושמטה כחדא, דאיהו ׀ רע"ד מן יומא שתיתאה. ץ כעת זמינא קלא חדא לאתערעא מרום רומי רקיעין, קלא עציב במרירי, מה דלא הוה הכי מן יומא דאתברון עלמין.
 קח) וההוא קלא ׀ יהוי דקיק, בחשאי, במרירי, ועציבו, נחית וסליק, סליק ונחית, וכן אמר, איילת רחמינן הות לי מן יומין קדמאין, ואתנשיית מינאי. רחומין ׀ קיימין הוי לי בהדה, אדכרנא דחותמא דדיוקנה הוה חתים על לבי, והוה חתים ׀ על דרועאי, והוה תקיף ׀ בגווי רחימו דילה, ורשפי שלהובה מוקדין בגווי.

קט) בההוא שעתא געי תלת גועין, דא בתר דא, ויזדעזעון רקיעין. ויזדעזעון עלמין כלהו, עד דישתמעו קלין תלת, לגו נונא תנינא, ויערוק ארבע מאה אלף פרסי גו נונא חד דימא. ותמן יושיט מצודין ויפריש רשתי, וימשיך ליה מן ימא, ׀ ויעיל *) ליה גו מתיבתא דרקיע, ויחמון מניה כל אינון קושין וכל אינון פלוגתין דאקשי תמן. ויהא תפיס תמן מאה וחמשין יומין.
 קי) וההוא זמנא, ׀ יכנוש קב"ה כל חיילי שמיא, וכל בני מתיבתא דיליה,

חלופי גרסאות

׀ נ"א יומא (קראקא). נ נ"א ל"ג כעת (דפוסים ראשונים). ׀ נ"א דיוח (קראקא). ׀ נ"א יובל (קראקא).
 ׀ נ"א כעת (קראקא) נ"א רעד (חינציא) נ"א שפ"ד (חינציא בסוגריים). ץ נ"א ל"ג כעת (דפוסים ראשונים).
 ק נ"א יהי (דפוסים ראשונים). ר ה"ב בדפוס קראקא נ"א קדומין (חינציא). ׀ נ"א על דרועין (קראקא).
 ת נ"א בנו (דפוסים ראשונים). א נ"א ויעול (קראקא). ב נ"א יכנוש (דפוסים ראשונים).

דרך כוכב מעקב

הסולם

מאמר

ממני. אהבים קימים היו לי עמה. זוכר אני החותם של צורתה, שהיה חתום על לבי, והיה חתום על זרועי. ואהבתה היתה חזקה בתוכי, ורשפי שלהבת אהבתה היו שורפים בתוכי.

קט) בההוא שעתא געי וכו': באותה שעה צועק ג' צעקות זו אחר זו, ויזדעזעו הרקיעים, ויזדעזעו כל העולמות. עד שהיו נשמעים ג' קולות אל הדג התנין, ויברח ד' מאות אלף פרסאות בים (גו נונא חד ל"ג) ושם יושיט מצודות ויפרוש רשתות, וימשוך אותו מן הים, ויביאו אל הישיבה שברקיע, ויראו ממנו כל הקושיות וכל הפלוגתות שהקשו שם. ויהיה תפוס שם ק"ג יום.

קי) וההוא זמנא יכנוש וכו': ובעת ההיא יאסוף הקב"ה כל צבאות השמים, וכל בני

בגלות, וכמה ישלטו החיות, וכמה ישאגו לטרופ טרף מישראל, בכל זמן וזמן עד סוף הימים.

קז) כעת לסוף יומיא וכו': כעת, באחרית הימים, כפי השעה של היום בעת שיוצא השמש מיום הששי, דהיינו מהאלף השש, בשעה שיקרה לפי מנין השנים, שיהיה יובל ושמטה ביחד, שהוא רע"ד מהיום הששי. כעת, עתיד קול אחד להתעורר מרום מרומי הרקיעים, קול עצב, במרירות, מה שלא היה כזה מיום שנברא העולם.

קח) וההוא קלא יהוי וכו': והקול ההוא יהיה דק, בחשאי, במרירות, ובעצבות, יורד ועולה, עולה ויורד, וכן אמר, אילה אהובה היתה לי מימים הראשונים, ונשתכחה (דפוס יד ג"ה ט"ד *) דף ג"ו ט"א)

והוא לעילא מכלהו, ג ואייתון קמיה ההוא תניינא, ד ויקשור תלת קשרין בקודליה, ה ויטלו אינון, ו תלת רחימין, ויהדרון ליה לאתר דהוה תפיס תמן. ז ואינון רחימין ה ייעלון בהיכלא חדא דאיכרי אהבה, ויהון גניזין תמן. קיא) ו ואומי לון קב"ה, לכל אינון חיילין, ולתרי מתיבתא, למהך כלהו, ולמשמע קלא דרחימותא, דאיהו תאיב למשמע, קלה בהדיהו. בההוא שעתא יתער על עמא קדישא כ עאקין, אלין על אלין, בדחיקו סגי, ואינון צווחין צווחה בתר צווחה, דמעין בתר דמעין, ויתערון לה. איהי אשמעת קלא על בנהא.

קיב) וקב"ה קארי ואמר, דא היא איילתי, חבירתי, יונתי, שלימתי היושבת בגנים, דלא הות יתבא אלא בסתר המדרגה פנימאה, כמד"א ב כל כבודה בת מלך פנימה, והשתא בגנים, בחציפו, כאימא דאולא בתר ברה, בשווקים ובפותיי קרתא, מדחילו דלא י באישון ליה. קיג) איילתי חבירתי ו חמי, הא חברייא כלהו דתרי מתיבתי הכא. חברים דאינון מתיבתי, מקשיבים לקולך השמיעני, דתיאובתי למשמע לקלך. קיד) כמה זמנין איהו דלא שמענא לקלך, ולא ידענא לך. כדין כל עלמא בערבוביאי, עמין בעמין אומין באומין. ומאן דלא אתחזי למלכא, ייתון ליה

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ב) (תהלים מה) ויחי תקסח תק"ח ד צט ט"ד קיב ג נ"א וייתון (דפוסים ראשונים). ד ה"ג דפוס מינקאטש במרובעים נ"א ויתיר (דפוסים ראשונים) נ"א ויתיר (דפוסים ראשונים). ה נ"א ויטול (דפוסים ראשונים). ו ה"ג דפוס מינקאטש במרובעים נ"א ל"ג תלת (דפוסים ראשונים). ז נ"א אינון (דפוסים ראשונים). ח נ"א ייעול לון (קראקא) נ"א ייעול (וינציא). ט נ"א אומי (קראקא). י נ"א קלא (קראקא). כ נ"א מוסיף כמה עאקין (דפוסים ראשונים). ל נ"א יבאשון (דפוסים ראשונים). מ נ"א אמי (קראקא).

מאמר

הסולם

דרך כוכב מיעקב

בני הישיבה שלו, והוא למעלה מכולם, ומביאים לפניו אותו התנין, ויקשור ג' קשרים בעורפו, ויקתוהו ג' האהבים האלו, ויחזורוהו למקום שהיה תפוס שם, והאהבים האלו יכנסו בהיכל אחד הנקרא אהבה, ויהיו גנוזים שם.

קיא) ואומי לון קב"ה וכו': ומשביע הקב"ה לכל צבאות האלו, ולב' הישיבות, שילכו כולם לשמוע הקול של האהובה שהיא השכינה, שהוא חושק לשמוע קולה עמהם. באותה שעה יתעוררו, על העם הקדוש צרות, אלו על אלו, בדחק גדול, והם צועקים צעקה אחר צעקה, דמעות אחר דמעות, ויעוררו אותה, את השכינה. והיא משמיעה קול על בניה.

קיד) כמה זמנין איהו וכו': כמה זמנים הם שלא שמעתי את קולך, ולא ידעתי אותך

(דפוס דף נ"ו ט"א)

למישלט. וייתון ^ז עמיה עמין נוכראין, ולישנין אוחרנין, ^ח דלא ישתמודעין דינא, ולא נימוסי מלכותא. וכמה קרבין יחשבון למעבד.

קטו) ובגו שפה רפיא, וממלל רכיך, יעביד כרעותיה, וישלוט. ויחשיב כמה מחשבין לאבאשא. ועל עמא יחידאה יעביד נימוסין בישין. כדין יהא עאקו על עאקו, על ההוא עמא יחידאה. ^ט ביה זימנא יתתקף קב"ה, ויפייס לאיילתיה בכמה פיוסין, ^פ ויתקיף בה, ויקים לה מעפרא, איהו ולא אחרא. ^צ ותרי מתיבתא ישתארו בדהה.

קטז) תלת מלכין ^ק ישתארו, ויתערו בנתלת סטרין דעלמא, על עמא דא. וההוא מלכא ^ר דהוה שליט בפום רכיך, ישלוט ברגז סגיא, ונס ותוקפא על עמא קדישא.

קיו) ובירחא תליתאי, בד' לירחא, ^ס בתשע שעתי ופלגא, יהכון כל בני מתיבתא בהדה דאיילתא, לגו קבריה דרעיא, מהימנא דביתא, ^ה ותיב תלת קלין ^א עליה. בשעתא דשמשא יתכניש מעלמא, וקבריה יתפתח, ויבעון בני מתיבתא לעאלא לתמן, ולא יתייהיב לון רשותא, ויסתלקון כלהו לאתרייהו. והיא תיעול, ^ב ומגוויה יפוק מה דיפוק. ותשכח למשה יתיב ולעי, ^ג ובוצינא דליק קמיה, וכמה ריחין ובוסמין סחרניה.

קיח) כיון דחאמי לה דעאלת, יקום, ויתחברון כחדא דא עם דא, ^ד וקליא

חלופי גרסאות

נ נ"א ל"ג עמיה (מונקאטש). ס נ"א ולא (דפוסים ראשונים). ע נ"א בה (דפוסים ראשונים). פ נ"א ויתקוף (דפוסים ראשונים). צ נ"א תרי (דפוסים ראשונים). ק ה"ג דפוס מונקאטש במרובעים נ"א יתערו ונ"ג ישתארו (דפוסים ראשונים). ר נ"א דיהא (קראקא). ש נ"א לתשע (קראקא). ת נ"א ותתן (דפוסים ראשונים). א נ"א עלה (דפוסים ראשונים). ב נ"א ומגוה (דפוסים ראשונים). ג נ"א ובוסנא (חנינאי) נ"א ובוסנא (קראקא). ד נ"א וקלא (דפוסים ראשונים).

דרך כוכב מיעקב

הסולם

מאמר

על העם הזה, דהיינו ישראל. ואותו המלך, שהיה שולט בפה רך, ישלוט בכעס גדול וזעף ותוקף על העם הקידוש. גם פירושו זעף, כי על זועפים מתרגם נסיסין (בראשית נ"ו).

קיו) ובירחא תליתאי בד' וכו': ובחדש השלישי בארבעה לחדש, בתשע שעות ומחצה, ילכו כל בני הישיבה עם האילה, שהיא המלכות, לקברו של הרועה, נאמן ביתו, שהוא משה, ותתן ג' קולות גליו. בשעה שהשמש יפנה מן העולם, וקברו יהיה נפתח, ובני הישיבה ירצו להכנס שמה, לא יתנו להם רשות, ויסתלקו כולם למקומם. והיא, השכינה, תכנס, ומתוכה יצא מי שיצא, ותניצא את כשה יושב ולומד, ונר דלוק לפניו. וכמה ריחות ובשמים מסביב לה.

קיח) כיון דחאמי לה וכו': כיון שמשנה רואה

אותך. אז היו כל בני העולם בערבוב, עמים בעמים, אומות באומות. ומי שלא היה ראוי למלך, יבואו איתו שישלוט. ויבואו עמו עמים נכרים ולשונות אחרים, שאינם יודעים דין ולא חוקי המלכות. וכמה מלחמות הם חושבים לעשות.

קטו) ובגו שפה רפיא וכו': ובשפה רפה, ודבור רך, יעשה כרצונו, וישלוט. ויחשוב כמה מחשבות להרע. ועל העם היחיד יעשה חוקים רעים. אז תהיה צרה על צרה על איתו העם היחיד. בו בזמן, יתחזק הקב"ה, וירצה את האילה שלו, שהיא המלכות, בכמה דברי רצון, ויחזק בה, ויקים אותה מעפר. הוא עצמו, ולא אחר, ושתי הישיבות תשארנה עמה. קטז) תלת מלכין ישתארו וכו': ג' מלכים ישארו ויתעוררו בג' רוחות העולם.

(דפ"ר דף נ"ו ט"א)

יתערוך ברום רומי רקיעין, וקב"ה ישמע, וייעול לגו היכלא דאהבה, ויטול מתמן ה תלת רחמיין, ויפתח לון ו מערתיה. כדין יתער משיח בההוא ליליא, וישתכח תמן בהדייהו, ויהדרון רזין דאורייתא, בכל ההוא ליליא, במערתא דמשה. קיט) וכד סליק עמודא דצפרא, יתגניז משיח וישתארוך משה ושכינתא ז בההוא יומא, ח כיומא דשבועות. וסלקא שכינתא על ההוא טורא, ותשתמע תלת קלין, חד לקביל אברהם, וחד לקביל יצחק, וחד לקביל משה ויעקב. הה"ד, ג על הר גבוה עלי לך מבשרת ציון הרימי בכח קולך וגו' הרימי אל תיראי. אמרי ו כו.

קכ) הרימי, הרימי, אמרי. דא *) הרימי בכח, תרועה. הרימי אל תיראי, תקיעה. כ אמרי, הא תרועה תקיעה ותרועה כחדא. ודא איקרא שופר תרועה. שופר מההוא תרועה דלעילא.

קכא) ז שופר זעירא, בגין דאית אחרא דאקרי שופר גדול. שופר זעירא דא, אקרי שופר הולך גו ח תנועה דבוצינא, הה"ד ז ויהי קול השופר הולך. בגין ז דאחרא איהו שופר גניז ו טמיר, ולא הולך. אבל דא זעירא, איהו ע הכא

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ג) (ישעיה מ) שלח רצח. ד) (שמות יט) פקודי תרנא. ה ה"ג בדפוס מונקאטש במרובעים נ"א ל"ג תלת (דפוסים ראשונים). ו ה"ג בדפוס מונקאטש במרובעים נ"א ל"ג מערתיה (דפוסים ראשונים). ז נ"א כההוא יומא דשבועות (קראקא). ח נ"א כמיומא (ווינציא). ט נ"א ל"ג וכי הרימי הרימי אמרי (קראקא). י ה"ג דפוס מונקאטש במרובעים נ"א דא תרועה ותקיעה ותרועה כחדא ול"ג מן הרימי בכח עד ודא איקרא (מונקאטש) נ"א מוסיף דא תרועה ותקיעה ותרועה כחדא הרימי בכח (ווינציא) נ"א דא תרועה ותקיעה בתקיעה כחדא הרימי אל תיראי תקיעה אמרי דא תרועה ותקיעה כחדא ודא איקרי שופר גדול שופר זעירא (קראקא). כ ה"ג הסלם נ"א הרימי (מונקאטש). ל נ"א ל"ג מן שופר זעירא עד שופר זעירא (קראקא). מ נ"א תנועי (דפוסים ראשונים). נ נ"א דאחרא (קראקא). ס נ"א טמיר (דפוסים ראשונים). ע ה"ג הסלם נ"א להכא (דפוסים ראשונים) נ"א הלכא (מונקאטש במרובעים).

דרך כוכב מיעקב

הסולם

מאמר

גבוה עלי לך מבשרת ציון הרימי בכח קולך וגו'. הרימי אל תיראי אמרי וגו'. קכ) הרימי הרימי אמרי וכי: הרימי, הרימי, אמרי, שבכתוב הנ"ל. הרימי בכח, הוא תרועה. הרימי אל תיראי, הוא תקיעה. אמרי, הוא תרועה תקיעה ותרועה ביחד. וזו המלכות נעלמה בהר, נקראת שופר תרועה, דהיינו שופר מאותה תרועה שלמעלה. שלמעלה.

קכא) שופר זעירא בגין וכי: והוא שופר קטן, כי יש אחר שנקרא שופר גדול, שהוא בינה. שופר קטן זה נקרא שופר הולך בתנועת הנר שהוא מלכות. וז"ש, ויהי קול השופר הולך. כי האחר השופר הגדול, הוא שופר

רואה את השכינה נכנסת, יקום, ויתחברו יחד זה עם זה, והקולות יתערו ברום מרומי רקיעים. והקב"ה ישמע, ויכנס לתוך היכל אהבה, ויקח משם ג' אוהבים, ויפתח להם המערה של משה. אז באותו לילה יתעורר המשיח, והוא ימצא שם עמהם, ויחזרו על סודות התורה בכל אותו הלילה במערתו של משה.

קיט) וכד סליק עמודא וכי: וכשעולה עמוד השחר, יסתתר המשיח וישארו משה והשכינה באותו היום, כביום השבועות. דהיינו כבמתן תורה. והשכינה עלולה על ההר, וישמעו ג' קולות, אחד כנגד אברהם, ואחד כנגד יצחק, ואחד כנגד משה ויעקב. ז"ש, על הר (דפוס דף נ"ו ט"א *) ט"ב)

ביומא דשבועות, והאי איהו דאיתער ביומא דאורייתא, ז ביומא דשבועות. קכב) באתערו ז דהאי שופר, דאיתער בתרועה ותקיעה ותרועה, יתערו אבהן ר מגו מערתא, ט ויסתלקון ברוחא, וייתון לגבה. ומההוא קלא, כמה חייבין בארעא קדישא ימותון, ויסתלקין מעלמא. ח בההוא יומא, סלקין צלותין דישראל בכל אתר, דאינון קמי מלכא קדישא. ואבהן ייתון כחדא, ויהון בההוא טורא. ומשה סליק בהדיהו. ותמן יסתכל באבהן, ואינון ביה. וייעלון כלהו גו מערתא דמשה. ומשיח יתער לגבייהו, ויתחברון כלהו בהאי יומא.

קכג) ובהאי יומא, יתערו עשר שבטין, לאגחא קרבין לארבע סטרין דעלמא, בהדי משיחא א דאתמשח עליהו, ויקבל ב משיחו על ג ידא ד דחז כהן צדק, ושבעה רועים מהימנן עמיה. קכד) ומשיחא דא משבטא דאפרים הוא, ומזרעא דירבעם בן נבט הוי בריה דאביה, ז דבעולימיו מת, וההוא יומא דמת, אתייליד ליה בר, ואתנטיל מבי ירבעם למדברא. ח ולתמן נטלו מאה ושבעין גברין, כלהו זכאין משבטא דאפרים, דלא אשתכחו בחובא דירבעם. קכה) ומהאי בריה דאביה, נפיק האי משיחא. ועל דא כתיב, ח וספדו

חלופי גרסאות

פ ני"א כיומא (מונקאטש). צ ני"א בשבועות ול"ג ביומא (קראקא). ק ני"א בהאי (קראקא). ר ני"א גו (ווינציא) ג"א לגו (קראקא). ש ני"א דיסתלקון (קראקא). ת ני"א מההוא (דפוסים ראשונים). א ני"א דאמשחו (דפוסים ראשונים). ב ני"א משיח (קראקא). ג ני"א יד (דפוסים ראשונים). ד ני"א ל"ג דחז (מונקאטש) ג"א חד (קראקא). ה ני"א דכהן (קראקא). ו ני"א מבריה (דפוסים ראשונים). ז ני"א ועולימא (דפוסים ראשונים). ח ני"א ותמן (דפוסים ראשונים).

מסורת הזהר

(ח מ"א יד).

דרך כוכב מיעקב

הסולם

מאמר

קכג) ובהאי יומא יתערו וכו': וביום הזה יתעוררו עשרת השבטים לעשות מלחמה לדי רוחות העולם, עם המשיח שנמשח עליהם. ויקבל המשחה, דהיינו שיהיה נמשח, על ידי כהן צדק אחד ושבעה רועים נאמנים עמו. קכד) ומשיחא דא משבטא וכו': ומשיח זה הוא משבט אפרים, ומזרע ירבעם בן נבט. הוא בנו של אביה, שמת בנעוריו, ובאותו יום שנת נולד לו בן, ונלקח מבית ירבעם אל המדבר. ושם לקחהו מאה ושבעים גבורים, שכולם היו צדיקים משבט אפרים, שלא נמצאו בחטאו של ירבעם.

קכה) ומהאי בריה דאביה וכו': ומבן אביה זה, יצא המשיח הזה, ועל זה כתוב, וספדו לו כל ישראל וקברו אותו. מקרא זה סתום

שופר גנוז וסתור, ואינו הולך, אלא זה הקטן, הוא כאן ביום השבועות, כי זה הוא שנתעורר ביום מתן תורה ביום השבועות, שנאמר שם, ויהי קול השופר הולך וחזק וגו'.

קכב) באתערו דהאי שופר וכו': בהתעוררות השופר הזה, שנתעורר בתרועה תקיעה ותרועה, יתעוררו האבות מתוך המערה, ויעלו ברוח, ויבואו אליה. ומהקול ההוא, כמה רשעים בארץ הקדושה ימותו, ויסתלקו מן העולם. ביום ההוא, יעלו תפלות ישראל בכל מקום שהם לפני המלך הקדוש, והאבות יבואו יחד ויהיו באותו ההר, ומשה יעלה עמהם. ושם הוא יסתכל באבות, והאבות יסתכלו בו, וכולם יעלו למערתו של משה, ומשיח יתעורר אליהם, וכולם יתחברו ביום הזה. (דפ"י דף נ"ו ט"ב)

לו כל ישראל וקברו אותו. ס סתים האי נבואה לשעתא, ונבואה לעתיד. כי זה לבדו יבא לירבעם אל קבר יען נמצא בו דבר טוב אל ה' אלהי ישראל בבית ירבעם. דא האי משיחא, דאיהו דבר טוב אל ה'.

קכו) כיון דינדעון אבהו, דפקיד הקב"ה לאיילתיה ולעמיה, כמה חידו על חידו בהאי יומא. בארעא דצפון • מלכותא דתימן, כמה עאקו על עאקו יתערון בהאי יומא על עמא דישראל, ותתקבל צלותהון ברעווא. ובפנייא דהאי יומא, תהדר שכינתא לגו ביתא, ומשיח לאתריה, ואבהו לגו מערתא דילהון: קכז) שכינתא תהך ותהדר לגבי משה, שבעין יומין. לסוף שבעין יומין, סליק נאקו דישראל לקמי מלכא קדישא, דיהון מעיקין לון בכל סטרין דעלמא. וכנישתא חדא לצד דרומא יתאביד ויתחריב. וחמשה זכאי קשוט יתקטלון בינייהו. קכח) כדן לסוף • תלתין ותריין יומין דיקטלון לכנישתא ההיא, ילבש קב"ה קנאה לההוא שופר זעירא. וההוא משיח בריה דאפרים, יפרוש פרישא כחד • תור דקרנוי סלקין כקרנוי דראם.

קכט) וההוא שופר זעירא, יתקע תרועה תקיעה ותרועה, תלת זמנין בריש טורא כמלקדמין, • כדן נטלין דגלין דההוא משיח, • ויפול רעשא על עלמא, באינן קלין דשופרא. וכל אינון בני עלמא ישמעון ויחמוון. כמד"א, • כל יושבי תבל ושוכני ארץ כנשווא נס הרים תראו וכתקוע שופר תשמעון.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ס נ"א סתם (דפוסים ראשונים). • נ"א ומלכות (דפוסים ראשונים). כ נ"א תלתי (קראקא). ל נ"א מוסיף יפרש נס (קראקא). מ ה"ג בדפוס מונקאטש במרובעים נ"א טור (דפוסים ראשונים). נ נ"א נטלין כדן (קראקא). • נ"א ויפיל (קראקא).

מאמר

הסולם

דרך כוכב מיעקב

שבעים יום תעלה צעקת ישראל לפני המלך הקדוש, שיהיו מצירים להם בכל רוחות העולם. ובית כנסת אחד לצד דרום יאבד ויחרב, וחמשה צדיקי אמת יהרגו ביניהם.

קכח) כדן לסוף תלתין וכו': אז לסוף ל"ב ימים אחר שיהרגו לאנשי בית הכנסת ההוא, ילבש הקב"ה קנאה לשופר קטן הזה, שהוא המלכות, ואותו משיח בן אפרים, יפשוט פרשות, כשור אחד שקרנוי עולות כקרני ראם.

קכט) וההוא שופר זעירא וכו': ואותו השופר הקטן, שהוא המלכות, יתקע תרועה תקיעה ותרועה ג' פעמים בראש ההר כבתחילה. אז יסעו הדגלים של המשיח ההוא, ויפול רעש על העולם על ידי קולות השופר, וכל בני העולם ישמעו ויראו, כשיא, כל יושבי תבל ושוכני

סתום, כי הוא נבואה לשעתה ונבואה לעתיד לבא. כי כן יהיה לעתיד, שכל ישראל יספדו על משיח בן אפרים יוצא חלציו. כי זה לבדו יבא לירבעם אל קבר יען נמצא בו דבר טוב אל ה' אלקי ישראל בבית ירבעם. זהו רומז על המשיח, שהוא דבר טוב אל ה'. קכו) כיון דינדעון אבהו וכו': כיון שידעו האבות, שהקב"ה פקד לאילה שלו, שהוא השכינה, ולעמו, כמה שמחה על שמחה ונהיה ביום ההוא. בארץ הצפון במלכות תימן, כמה צרות על צרות יתעוררו ביום הזה על עם ישראל, ותתקבל תפלתם ברצון, ובערב יום הזה, תחזור השכינה אל הבית, והמשיח למקומו, והאבות לתוך המערה שלהם.

קכז) שכינתא תהך ותהדר וכו': השכינה תלך ותחזור למשה שבעים יום. לסוף (דפ"י דף נ"ו ט"ב)

קל) וכדין יתבערון גלולין מן ארעא קדישא. ותלת קרבין יעבדון בני ישמעאל בהדי משיח ^ע דא. ואינן ייתין ויסגדון למארי עלמא בטורא דקודשא בירושלים. ואילין קרבין יהון באלף ^פ שתיתאה.

קלא) * ובירחא ^צ דבול, ^ק יפולו שנאיהון, ויתעברון וכל אינן גילולין דישתארון בארעא קדישא. ^ר ומתמן יהכון ויתערון קרבין על עלמא. ובעוד דאינן יגחון קרבין עם כל בני עלמא, יתכנשו בני דאדום על ארעא קדישא, ^ש ויתפסון לה, וישלטון עליה ^ת תריסר ירחין.

קלב) לסוף תריסר ירחין, יתגעש וירעש כל עלמא. ובין זמנין אליו, דשכינתא תהך ותהדר לגבי מערתא דמשה. יתטמר מלכא משיחא ^ט ירחין, כירחין דילודה, ואינן ^ט ירחין, כמה צירין וחבלים יטול על גרמיה.

קלג) ובין כך קב"ה יסגי צעריה, ויעול לגו שבילין דאילנא חדא, דאית ליה אילנא קדישא רברבא ותקיף. ותמן בשבעין ענפין, יטול מכילן דאלכסונין, ויטול לשבעין ^א ממנו, דסחראן ^ב לשבעין ענפין דאילנא, גו אינן ^ג מכילן אלכסונין, וישתכחון אסורין חד תקלא ^ד דמכילא ופלגו. כדין יחית לון מכל ^ה ענפא וענפא.

חלופי גרסאות

^ע נ"א ל"ג דא (קראקא). ^פ נ"א מוסיף שתיתאה בשיתסר יומין לירחא שביעאה לזמן חמשיין ותשע שנין לאלף שתיתאה הרג"ש (דפוס מונקאטש במרובעים). ^צ נ"א מוסיף הוא מרחשון (מונקאטש במרובעים). ^ק נ"א יפול (דפוסים ראשונים). ^ר נ"א ותמן (קראקא). ^ש נ"א ויתפשטון (קראקא). ^ת נ"א תליסר (קראקא). ^א נ"א ממנו (דפוס מונקאטש). ^ב נ"א בשבעין (דפוסים ראשונים). ^ג נ"א אכסון (דפוסים ראשונים). ^ד נ"א ומכילא (קראקא). ^ה ה"ג דפוס מונקאטש במרובעים נ"א עלמא (דפוסים ראשונים).

דרך כוכב מיעקב

הסולם

מאמר

הזמנים האלה תלך השכינה ותחזור למערה של משה. ויסתתר מלך המשיח תשעה ירחים, כירחיים של היולדת, ובאלו ^ט ירחים כמה צירים וחבלים יקבל על עצמו.

קלג) ובין כך קב"ה וכו': ובין כך הקב"ה ירבה צערה ויכנס לתוך שבילים של אילן אחד, כי יש לו אילן קדוש גדול וחזק. שהוא ז"א. ושם בשבעים ענפים. יקח מדות של אלכסונים מלכות הממותקת בבניה נק' אלכסון (כמ"ש בזהר לך דף ח' ד"ה ומחז ע"ש) ויקח שבעים הממונים של שבעים אומות, המסבבים שבעים הענפים של האילן, יקחם תוך אלו המדות של האלכסונים, ויהיו נמצאים אסורים במשקל אחד של מדה ומחצה, אז יורדים מכל ענף וענף. פירוש. שהוא מקור המיתוק שבכל ספירה, כי הבניה ה"ס מדה שלמה. שממנה בא המיתוק של האלכסון. והמלכות היא חצי מדה, דהיינו רק ט"ר שלה שמקבלים

ושוכני ארץ כנשוא נס הרים תראו וכתקוע שופר תשמעו.

קל) וכדין יתבערון גלולין וכו': ואז יתבערו הגלולים מן ארץ הקדושה. וג' מלחמות יעשו בני ישמעאל עם המשיח. והם יבואו וישתחוו לרבונו העולם בהר הקדש בירושלים. ואלו המלחמות תהיינה באלף הששי.

קלא) ובירחא דבול יפולו וכו': ובחדש בול, שהוא מרחשון, יפלו שונאי ישראל, ויעברו כל אלו הגלולים שישארו בארץ הקדושה. ומשם ילכו ישראל, ויעוררו מלחמות על העולם, ובעוד שאלו יעשו מלחמות עם כל בני העולם, יתקבצו בניו של אדום על הארץ הקדושה, ויתפשו אותה, וישלטו עליה י"ב חדשים.

קלב) לסוף תריסר ירחין וכו': לסוף י"ב חדש יתגעש וירעש כל העולם. ובין (דפוס דף נ"ו ט"ב * ט"ג)

קלד) וכמה ענפין זעירין ו ודלא זעירין יתברון במיחתהון מתמן, בגין דאתאחדאן גו ענפין, ובמיחתהון יתברו. כדן כמה סגיאין מעמא קדישא יתברון בין רגלין דשאר עמין. וכל אינון ממנן, יעברון לון גו נהר דינור, ויתעברון משולטניהון.

קלה) ובין כך משיח צירין וחבלין יהון ליה כילודה. ועל ההוא זמנא כתיב, ה' יענך ה' ביום צרה. דאינון תשע פסוקים כירחין דילודה. ושבעין תיבין, דהא ז' לשבעין שנין באלף שתיתאה, יוליד וישלוט על כל עלמא. ובג"כ באינון תשעה ירחין, יתחזון בכל ליליא, מפלגו ואילך, רכב אש וסוסי אש לבר מרקיעא, מגיחן קרבין אלין באלין, עד דינהר צפרא.

קלו) לבתר דאינון תשעה ירחין יעברון, כדן קב"ה ה' יתער למשיח דא, ויפיק ליה מגנתא דעדן. וההוא יומא דיפוק, יודעזע כל עלמא, דיחשבו כל בני עלמא דימותון.

קלז) ועל ההוא יומא כתיב, ה' ובאו במערות צורים ובמחילות עפר מפני פחד ה'. דא שכינתא, ה' דתירום מההוא זמנא ואילך, ומשיח בהדה. ומהדר גאונן, דא משיח. בקומו לערוץ הארץ. כדן ה' ואסף נדחי ישראל ונפוצות יהודה יקבץ וגו'. דא בשתינ שנין דאלף שתיתאה, ויהכון לבתר דיעביד לון קב"ה כמה נסין.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ו ג"א ולא (דפיסום ראשונים). ז ג"א ל"ג לשבעין שנין (קראקא). ח ג"א יתעלה (קראקא). ט ג"א דתהום (קראקא) ג"א דתרום (חינצ'א). י בדפוס כתבו חסר כאן תשלום הענין.

ז (תהלים כ) משפטים תעג אחרי מות ריד פנחס תקנא תרצה בהשמות ח"ג ד' שו : ד"י ת"ז תכ"ב ד' סו : ח (ישעיה ב) וירא תט. ט (שם יא) תק"ח ד' קי ט"ב.

מאמר

הסולם

דרך כוכב מיעקב

יוליד, את ממשלתו, דהיינו שישלוט על כל העולם. משום זה, באלו ט' ירחים יהיו נראים בכל לילה, מחצות לילה ולהלאה, רכב אש וסוסי אש לחוץ מן הרקיע, שעושים מלחמות אלו באלו עד שיאיר הבוקר.

קלו) לבתר דאינון תשעה ירחין : אחר שיעברו תשעה ירחים אלו, אז יעורר הקב"ה את המשיח הזה, ויוציאו מגן עדן. ואותו יום שיצא מג"ע, יודעזע כל העולם, כי כל בני העולם יחשבו שימותו.

קלז) ועל ההוא יומא וכו' : ועל היום ההוא כתוב, ובאו במערות צורים ובמחילות עפר מפני פחד ה', זו היא השכינה. שתתרום מאיתו זמן ולהלאה, ומשיח עמה. ומהדר גאונן, זה הוא המשיח. בקומו לערוץ הארץ. אז, ואסף נדחי ישראל ונפוצות יהודה יקבץ וגו'. זהו בששים שנה של האלף הששי. וילכו, לאחר שיעשה להם הקב"ה כמה נסים (חסר חלולם הענין).

סליק פרשת בלק

שמקבלים מיתוק האלכסון מבינה, שהם נבחנו לחצי מדה, אבל המלכות שלה אינה מקבלת, וע"כ נחשבת לחצי מדה. ואלו הבינה ומלכות, שהם מדה וחצי מדה, שהן מקור כל המיתוקים, אוסרים את ע' השרים ומכניעים אותם. ומורידים אותם מע' הענפים של האילן הקדוש.

קלד) וכמה ענפין זעירין וכו' : וכמה ענפים קטנים ושאינם קטנים ישברו בירידת השרים משם, משום שהיו נאחזים בענפים, ובירידתם נשברו. אז הרבה הרבה מהעם הקדוש ישברו בין רגלי העמים האחרים. וכל אלו הממונים, יעברו אותם בנהר דינור, ויהיו נעברים מממשלתם.

קלה) ובין כך משיח וכו' : ובין כך יהיו למשיח צירים וחבליים כילודה. ועל הזמן ההוא כתוב, יענך ה' ביום צרה, שהם תשעה פסוקים כט' ירחים של יולדת, ויש בו ע' מלים, רומז, כי לשבעים שנים באלף הששי (דפוס דף ג' ס"ג)